

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

7^E JAARGANG

WOENSDAG 8 NOVEMBER 1922

No. 358

INHOUD

Blz.

DE ZEERECHT-CONFERENTIE TE BRUSSEL door <i>Mr. G. van Slooten Azn.</i>	956
Het Internationaal Vrijhandelscongres te Frankfort am Main door <i>Mr. A. C. Josephus Jitta.</i>	957
Verplichte Trustactes? door <i>Mr. Jos. Gilissen</i>	959
De collapse in valuta's door <i>Tj. Greidanus</i>	960
De Financieele Reconstructie van Oostenrijk I.....	961
Londensche Correspondentie.....	964
AANTEKENINGEN:	
Indexcijfers voor de bedrijvigheid in landbouw en veeteelt, mijnbouw en industrie der Vereenigde Staten	965
BOEKAANKONDIGING:	
Handboek voor de kennis van Nederland en Koloniën	966
MAANDCIJFERS:	
Emissies in October 1922.....	967
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	967—973
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink.*Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.*Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*Telefoon Nr. 3000. *Postchèque- en girorekening Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonne's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

7 NOVEMBER.

In verband met de maandwisseling was de geldmarkt deze week weder vaster. Particulier disconto noteerde meestal 3½ pCt. In het begin der week moest ook wel 4 pCt. worden toegestaan. De prolongatic-rente noteerde aanvankelijk 4% en 4 pCt. en kon later op 3¼ pCt. terugloopen.

De post binnenlandsche wissels op den weekstaat van de Nederlandsche Bank geeft ditmaal een vrij aanmerkelijke stijging te zien. Het totaalcijfer van dezen post, dat een week geleden nog niet ten volle f 215 miljoen bedroeg, liep sindsdien tot f 234,6 miljoen op. De vermeerdering komt bijna geheel voor rekening van de Hoofdbank en laat zich voor het grootste gedeelte verklaren uit de toeneming van de credietischen van den Staat; het bedrag der recht-

streeks bij de Bank geplaatste schatkistpromessen steeg in de afgelopen week van f 65 miljoen tot f 80 miljoen. De beleeningen vertoonen een daling van 0,9 miljoen; het renteloos voorschot aan het Rijk liep met f 1,9 miljoen op.

De diverse rekeningen onder het actief stegen met f 2,6 miljoen. Uit het feit, dat het hoofd papier op het buitenland tegelijkertijd een daling van slechts f 1,3 miljoen aanwijst, mag nog niet de conclusie worden getrokken, dat de Bank in de afgelopen week geen dollars zou hebben afgegeven. Wel mag worden aangenomen, dat de afgifte van dollars, zoo zij heeft plaats gehad, van geringe beteekenis is geweest.

De biljettencirculatie steeg met f 12,8 miljoen; de rekeningcourant saldi met f 7,1 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo nam met f 4,3 miljoen af.

Op de wisselmarkt trok een vernieuwde sterke daling van de markten de aandacht. Na een eenigszins stabiel verloop der vorige week, op ongeveer 6¼ à 6½, daalde de koers deze week in enkele dagen op 3¼. Na een klein herstel op Vrijdag en Zaterdag, was de koers gisteren opnieuw veel flauwer. Zooals gewoonlijk werden de Fransche en Belgische koersen hierdoor weder sterk beïnvloed, zoodat ook deze wissels weder belangrijk terugliepen.

LONDEN, 4 NOVEMBER 1922.

Op den eersten dag der berichtperiode was geld voldoende ruim om zonder moeite de op dien dag aan de Bank vervallende schuld terug te betalen. Het restant kon afgelost worden op den laatsten dag der maand, hetgeen men niet verwacht had; immers, de grootere vraag naar liquide middelen tengevolge der maandwisseling werd nog versterkt door het opzeggen van daggeld voor balansdoeleinden door een der groote Banken. Ook op Woensdag kon, hoewel ter nauwernood, een opname bij de Centrale instelling vermeden worden en daggeld was à 2 pCt. verkrijgbaar; voor eenige posten moest evenwel 3 pCt. betaald worden. Een reactie trad in op Vrijdag, toen de noteering tot 2—1½ pCt. terugliep. Zevendaags geld bleef onveranderd op 1½ pCt.

De discontomarkt was vaster op Vrijdag tengevolge van het feit dat de toewijzingen op schatkistwissels hadden plaats gevonden tegen een aanzienlijk hogere koers, dan men verwacht had. De noteeringen stelden zich als volgt:

2-maands prima bankaccepten	2%—7/16 pCt.
3- " " " "	2 7/16—1/2 " "
4- " " " "	2 1/2 " "
6- " " " "	2%—3/4 " "

DE ZEERECHT-CONFERENTIE TE BRUSSEL.

In het nummer van 4 October jl. der Economisch-Statistische Berichten heb ik erop gewezen, dat ten gevolge van den oorlog en de onderbreking van internationaal overleg, eenerzijds, en van hetgeen inmiddels door den nationalen wetgever was verricht, anderzijds, de Zeerechtconferentie, welke 17 October te Brussel bijeenkwam, waarschijnlijk in een vage en onbestemde atmosfeer zou beginnen.

Deze voorspelling is uitgekomen. Hoewel men begon met in een vergadering *in pleno* het avant-projet over de beperkte aansprakelijkheid artikelsgewijze te behandelen alsof er sinds 1913 niets gebeurd ware, zag men spoedig in, dat het bereiken van een definitief resultaat volkomen uitgesloten was en zoowel dit onderwerp als dat der hypotheeken en privileges opnieuw naar een sub-commissie moest worden verwezen, en dat de algemeene vergadering na kennisgeving van het rapport dier commissie tot niet veel anders dan een referendum aan de verschillende Regeeringen zou kunnen komen.

Nog duidelijker was dit alles ten opzichte van de internationale vrachtregele, of wel de geamendeerde Hague Rules, die aan de orde werden gesteld naar aanleiding van de besluiten slechts enkele dagen tevoren daaromtrent genomen door de Conferentie te Londen van het Comité Maritime International¹⁾. Op de behandeling van dit moeilijke onderwerp was geen enkele delegatie, met uitzondering wellicht van de Engelsche en Nederlandsche, voldoende voorbereid of door hare Regeeringen geïnstrueerd.

Men benoemde derhalve twee sub-commissies: een voor de beperkte aansprakelijkheid en de voorrechten en hypotheeken, een voor de Hague Rules. Nederland was in de beide sub-commissies vertegenwoordigd: in de eerste door Mrs. Loder en Asser, in de tweede door Mrs. Molengraaff en van Slooten. Het eigenlijke werk der Conferentie is nagenoeg geheel in die sub-commissies verricht.

Wat nu de beperkte aansprakelijkheid betreft: het bleek onmiddellijk na de opening der discussies, dat Engeland trouw wilde blijven aan het compromis van 1913 en het gemengde stelsel zou steunen. Het wilde zelfs verder gaan en verklaarde zijn vroeger amendement op de wijze van berekening van vracht en accessoire van schip en vracht (nl. een vast bedrag per ton) te laten vallen. Er is dus van een terugkeer naar het Engelsche systeem geen oogenblik sprake geweest en het compromis: £8 per ton of abandon van het zeefortuin indien dit minder bedraagt, bleef onaangetast. De forfait-berekening van vracht etc., door Engeland ten voordeure uitgeworpen, kwam echter onder de hoede van Noorwegen weer de achterdeur binnen, nu aangediend als forfait van 10 pCt. van de waarde van het schip voor den aanvang van de reis. De bijzondere aansprakelijkheid van £7 per ton, boven de reeds vastgestelde £8, ingeval van levensverlies of lichamelijke beschadigingen werd gebracht op £8. De mogelijkheid van eene bijzondere nationale regeling ten opzichte van landverhuizers bleef geopend.

Ten aanzien van de hypotheeken en privileges werd door Nederland het voorstel gedaan om uit de rij der boven hypotheek gaande voorrechten te schrappen no. 4: „Les créances provenant de contrats passés ou d'opérations effectuées par le capitaine, hors du port d'attache, pour les besoins réels de la conservation du navire ou de la continuation du voyage.” Dit voorstel kwam gedurende eenigen tijd op den achtergrond tengevolge van het opduiken van een verder strekkend denkbeeld der Amerikaansche delegatie. Deze stelde voor het geheele systeem te veranderen en niet meer het aantal privileges te beperken tot een zeker getal, doch alleen te bepalen welke pri-

ileges boven hypotheek zouden gaan. Toen dit denkbeeld in principe overgenomen was, werd de strekking van het Nederlandsche voorstel deze, dat no. 4 in de nationale wetgevingen zou kunnen blijven, doch rang zou nemen na de hypotheeken. Op dit voorstel is men in beginsel ingegaan en hiermede is tegemoetgekomen aan de groote en gegronde bezwaren, welke de scheepshypotheekbanken tegen het avant-projet hadden.

Ter verdediging van het oorspronkelijke stelsel werd nog opgemerkt, dat privilege no. 4, dienende tot vergemakkelijking van het exploitatie-crediet, in den tegenwoordigen tijd van meer belang is dan de hypotheek, die voornamelijk dient voor de bevordering van het-bouwcrediet.

Thans de Hague Rules, of, zooals zij voortaan genoemd zullen worden: Rules for Carriage of Goods by Sea under Bills of Lading.

De sub-commissie was met belangrijke meerderheid van meening dat voorshands zoo weinig mogelijk moest worden teruggekomen op de beginselen, welke aan deze regelen ten grondslag liggen. „It seems obvious”, zoo leest men in haar rapport „that rules of such origin, framed largely by men personally engaged in the business to be regulated, are entitled to respectful and careful consideration.”

Voorstellen van meer ingrijpenden aard waren slechts enkele betreffende de bewijskracht van het cognossement, den termijn binnen welken een rechtsvordering ter zake van manco of beschadiging moet worden ingesteld en het bedrag waaronder de verwoorder contractueel zijn vergoedingsplicht niet kan beperken. De beide laatste punten waren in de voorafgaande Conferentie in Lincoln's Inn Hall onbeslist gelaten en naar de Brusselsche Conferentie verwezen. Het komt mij wenschelijk voor aan de oplossing van deze zeer moeilijke vraagstukken een afzonderlijke beschouwing te wijden.

Van groot belang voor de toepassing der Rules zal kunnen zijn de interpretatie, welke de sub-commissie van de kern der regeling heeft gegeven en die de moeite van citeeren ruimschoots waard is:

„If a shipowner has no reasonable means of checking the cargo by him received, he may still use such phrases as „about”, „more or less”, „weight, quantity and number unknown” in qualification of statements of the bill of lading; but if the shipowner has reasonable means of checking, he must issue a bill of lading giving quantity etc., without modifying phrase.

„If by inadvertence or mistake the shipowner issues a bill of lading for more than he actually receives without modifying phrases, he is absolutely bound to the exact quantity etc. of his bill, to every *bona fide* holder for value of the erroneous bill of lading.

„In practice, when modifying or indefinite phrases are used, and where in an apparent „short delivery” evidence is ordinarily taken as to the usual variance in outturn in the trade concerned, if the variance is greater than usual, the shipowner must pay for what exceeds the expected limits of variance.”

Het is ongetwijfeld iets nieuws en origineels, dat een interpretatie tegelijk met een regeling wordt aangeboden, en in 't algemeen kan men zeggen, dat, indien de interpretatie duidelijker is dan de regel, die uitlegging in plaats van de bepaling zelve zou kunnen komen. Hier kon dit niet, omdat men nu eenmaal besloten had de Rules niet meer om te werken.

De Conferentie, deze drie onderwerpen afgedaan hebbende voorzoover men hier van afdoen spreken kan, werd op het laatste oogenblik door de Amerikaansche gedelegeerden nog uitgenoodigd om zich uit te spreken over het vraagstuk van de immuniteit van staatschepen. Zooals men uit de dagbladen vernomen zal hebben, sprak de Conferentie in Lincoln's Inn Hall zich uit tegen de immuniteit van staatskoopvaardischepen. De Amerikanen wilden omtrent dit voor de Vereenigde Staten zoo bij uitstek belangrijk onderwerp gaarne een uitspraak van deze diplomatieke Conferentie mede naar huis nemen. Omtrent dit

¹⁾ [Zie pgn. 902 van dezen jaargang. — Red.]

punt, dat in 't geheel niet op de agenda stond, wilde men evenwel niet tot overhaaste meeningsuitingen komen en men besloot de sub-commissie, die zich met de beperkte aansprakelijkheid had beziggehouden, uit te noodigen een rapport op te maken, dat tot basis van verdere beraadslagingen zou kunnen dienen wanneer de verschillende deelnemende Regeeringen van het onderwerp officieel zouden zijn gesaisiseerd.

De resultaten der Conferentie zijn nog zeer voorloopig. De verwachtingen van sommige optimisten, dat ditmaal definitieve besluiten zouden kunnen worden genomen, zijn niet vervuld. Alles is opnieuw naar de verschillende Regeeringen teruggezonden ter verdere consideratie. Aan de andere zijde zijn echter ook de pessimisten, die het totstandkomen van bruikbare internationale wetten in twijfel trekken, in het ongelijk gesteld. Men kon over het algemeen vaststellen dat ernstig gestreefd werd naar het bereiken van een accoord en dat men bereid was om ten bate van de internationale overeenstemming belangrijke offers zich te getroosten.

G. VAN SLOOTEN AZN.

HET INTERNATIONAAL VRIJHANDELS- CONGRES TE FRANKFORT AM MAIN.

Van 23 tot 25 October jl. vond te Frankfort een internationaal vrijhandelscongres plaats. Het was georganiseerd door den Deutschen Freihandelsbund en de International Committee to promote International Free-trade, welke commissie op het verleden jaar gehouden Amsterdamsche vrijhandelscongres tot stand is gekomen en waarbij ook de Nederlandsche vereeniging „Het Vrije Ruilverkeer” is aangesloten, had daaraan haar medewerking verleend.

Het congres werd bijgewoond door vrijhandelaars uit Oostenrijk, Tsjecho-Slowakije, Hongarije, Engeland en Nederland. Uit Italië had een groep van 50 geleerden, industrieelen en politici schriftelijk haar instemming betuigd. De Fransche Ligue du libre échange had een manifest gezonden, waarin werd uiteengezet, dat de inflatie, die het gevolg is van niet-sluitende begrotingen en het drukken van te veel bankpapier, heeft geleid tot protectionisme, waardoor men de gevolgen van slechte economische maatregelen poogt op te heffen, zonder de oorzaken weg te nemen. En de bekende Belgische industrieel Lambert had aan het congres een schrijven doen toekomen, waarin hij pleitte voor wat hij in verschillende geschriften genoemd heeft: een waren vrede, een op vrijhandel gebaseerde vrede.

De Nederlandsche vereeniging „Het Vrije Ruilverkeer” was vertegenwoordigd door haar voorzitter Prof. Dr. Ant. van Gijn, door den heer Jan Lels uit Kinderdijk en door haar secretaris Mr. A. C. Josephus Jitta. Bovendien hebben de Nederlandsche consul-generaal te Frankfort Marckx en enkele andere Nederlanders, waaronder de voorzitter en de secretaris van de Nederlandsche Kamer van Koophandel te Frankfort, de heeren ter Horst en Metz, het congres bijgewoond. Van de talrijke Duitschers, die op het congres aanwezig waren, noem ik de oud-Ministers Dernburg, Gothein en Südekum.

Ten einde de omvangrijke stof eenigszins in te deelen, had men besloten op den eersten dag de financieele zijde van het vraagstuk te bespreken, op den tweeden dag de handelspolitiek in het algemeen aan de orde te stellen en den derden dag te wijden aan de productieverhoging, de middelen, die de vrijhandel aan de hand doet, tot 's werelds herstel. Hoewel men zich, zooals dat gebruikelijk is, niet al te streng aan dat programma heeft gehouden, wil ik omtrent elk van die onderwerpen een greep doen uit het voornaamste dat behandeld werd.

Omtrent het eerste onderwerp trok niet het minste de aandacht de rede van onzen landgenoot Prof. Van Gijn over het geld als bron van misverstanden op het gebied van den internationalen handel. De

hoofdgedachte van het betoog van den heer Van Gijn was dezelfde, die hij in Maart van dit jaar in een rede voor de Nederlandsche Kamer van Koophandel te Brussel, ten aanzien van tal van economische vraagstukken heeft ontwikkeld en die hier in het bijzonder op den internationalen handel werd toegepast.

Zij kan als volgt worden samengevat. Het geld werkt als een sluier, die het economisch gebeuren voor ons verbergt. Was het geld afgeschaffd — alleen daarom zou men wenschen, dat het communisme verwezenlijkt werd — en werden goederen uitsluitend geruild tegen goederen, dan zou men een veel juister inzicht krijgen in de vraagstukken van den internationalen handel en dan zou ieder vrijhandelaar zijn.

Wie in elken koop en verkoop alleen ziet een ruil van goederen tegen geld en wien het ontgaat, dat de economische handeling daarmede nog slechts voor de helft is afgelopen en dat de complete handeling bestaat uit een ruil van goederen tegen goederen, voor hem blijft het grondbeginsel van den internationalen handel een gesloten boek. Slechts de onwrikbare overtuiging, dat de internationale handel ten slotte altijd bestaat uit ruil van goederen tegen goederen — of zoo men wil van goederen en diensten tegen goederen en diensten — kan iemand heen helpen over alle twijfelingen ten aanzien van de vraag, of het toch niet in sommige gevallen wenschelijk moet worden geacht, de goederen, die een buurman wil zenden en die wij gaarne voor den door hem gevraagden prijs willen nemen, door invoerbelemmeringen buiten de grenzen te houden. Slechts die overtuiging kan de noodige argumenten leveren tot bestrijding van schijnbaar juiste betoogen, dat men somtijds zichzelf bevoordeelt door wat men voor lagen prijs krijgen kan af te wijzen en dat het richtsnoer voor elk land moet zijn, te trachten zooveel mogelijk uit te voeren en zoo weinig mogelijk in te voeren. Wanneer wij niet het geld met al zijn gebreken als waardemeter moesten bezigen, wanneer de volkeren, zooals de individuen in den oertijd in staat zouden zijn hun producten te ruilen met rechtstreeksche waardeering in de door de andere partij aangeboden goederen, dan zou niemand van meening zijn, dat het het voordeeligste is, zooveel mogelijk goederen te geven en er zoo weinig mogelijk goederen voor terug te ontvangen.

Deze hierboven in het kort samengevatte gedachte werd nu speciaal op Duitsche toestanden toegepast. Groot misverstand ten aanzien van de beteekenis van het geld in het ruilverkeer bleek bij de Duitsche regeering te bestaan, toen zij in het begin van den oorlog betoogde: de oorlog kost Duitschland feitelijk niets, mits het geld, dat wij uitgeven, in Duitschland blijft. De oorzaak van dit wanbegrip in zoo groote kringen van deskundigen in Duitschland is hierin te zoeken, dat de Duitsche economische wetenschap zich teveel in detailstudie heeft verdiept en de groote lijnen en de beginselen uit het oog heeft verloren.

Ook thans blijkt dat gemis aan inzicht uit redeneringen, die men ter hoogste plaatse houdt, als zoude het betalen van reparatietermijnen niet feitelijk neerkomen op het leveren van goederen (en diensten), die Duitschland meer produceert dan het zelf verbruikt, maar alleen op het koopen van buitenlandsche deviezen tegen in Duitschland vervaardigd geld. De spreker merkte hierbij op, dat ook uit de maatregelen, welke in Duitschland genomen worden om het koopen door vreemdelingen te belemmeren, blijkt, dat men zich in Duitschland geen rekenschap geeft van hetgeen men deed, toen men markten in het buitenland verkocht, t.w. verkoopen van Duitsch geld, Duitsch ruilmiddel, d.w.z. van een zaak, waarmede zij die haar kochten veronderstellen mochten te zullen kunnen doen, wat ieder Duitscher ermede doen kan en op gelijken voet als ieder Duitscher (wat niet precies het geval is als men, gelijk mij bleek, in de opera aan een vreemdeling 3300 mark vraagt voor een plaats, die aan een Duitscher voor 530 mark wordt verkocht.)

Duitsland heeft zich vóór den oorlog verbeeld, dat het zijn grootheid te danken had aan protectie. Thans begint men ook daar te lande in te zien, dat het groot is geworden niet door, maar ondanks protectie. Had Duitsland reeds voor den oorlog den vrijhandel gehuldigd, dan zou de vereeniging van het voortreffelijke Duitsche onderwijs met den Engelschen vrijhandel den grondslag hebben gelegd voor het machtigste rijk ter wereld. Spreker zag in het houden van dit congres een aanwijzing, dat dit juiste inzicht langzamerhand meer veld won. Doch blijvend kan de vrijhandelsidee in Duitsland z.i. slechts triompheeren, wanneer de Deutsche economische wetenschap de groote beginselen der volkshuishoudkunde ten aanzien van het ruilverkeer op den voorgrond stelt en daaromtrent zooveel mogelijk kennis verspreidt in alle lagen der bevolking.

Dat voor de toehoorders toch niet in alle opzichten aangenaam betoog sloeg bij de vergadering goed in. Ik hoorde mijn buurman weliswaar zeggen: „Uns werden die Köpfe gewaschen”, maar uit de vergadering rees geen verzet en de heer Dernburg erkende volmondig de juistheid van het betoog en knoopte daaraan optimistische verwachtingen vast omtrent betere inzichten, die thans in Duitsland heerschen.

Van hetgeen ik onder het tweede hoofd, handelspolitiek in het algemeen, samenvat, vermeld ik, dat in de vergadering natuurlijk scherpe kritiek werd gegeven op de invoerverboden en extra-verhoogde invoerrechten, waarmede in den laatsten tijd de landen met hooge valuta den invoer trachten te belemmeren en de uitvoerverboden en Ausfuhrbewilligungen, waarmede de landen met lage valuta den uitvoer remmen. De heer Jacobsen uit Hamburg kritiseerde in verband daarmede het bureaucratisch karakter van de Deutsche contróle op den uitvoerhandel.

De Rijksdagleden Keinath en Gothein hebben in het licht gesteld, dat de Deutsche uitvoer lang niet zoo groot is, als men zich in het buitenland wel verbeeldt — hij bedraagt nog slechts 40 pCt. van den uitvoer van vóór den oorlog — en dat hij zeker niet zoo groot is, als hij moest zijn, wil Duitsland aan zijn verplichtingen kunnen voldoen. Gothein heeft betoogd, dat in den laatsten tijd de concurrentie van Duitsland tegen de landen met gunstige valuta zeer is afgenomen. De productiekosten van een groot deel van de metaalindustrie en van de textielindustrie zijn naar zijn meening op dit oogenblik in Duitsland grooter dan die van dezelfde takken van nijverheid in het buitenland. Men moet de groote werkloosheid in het buitenland dan ook niet toeschrijven aan den massainvoer van goedkope Deutsche goederen, maar aan de verminderde koopkracht der landen met lage valuta. Van dat laatste gaf hij sterk sprekende cijfers. In het eerste halfjaar van 1922, toen de geweldige marktdaling nog niet eens was ingetreden, verminderde het Deutsche volk zijn invoer van koffie en vruchten tot $\frac{1}{7}$, van groenten tot $\frac{1}{6}$, van wijn tot minder dan $\frac{1}{6}$ en van tabak tot 47 pCt. van den invoer van vóór den oorlog.

Lord Beauchamp hield een geestige rede over dumping. Wat men tegenwoordig met dat woord bedoelt, zeide hij, is heel iets anders, dan men in 1903, toen het woord werd uitgevonden, daaronder verstond. Men verstaat daaronder niet meer verkoop in het buitenland voor lagere prijzen dan waarvoor men in het binnenland verkoopt, maar verkoop van buitenlandsche goederen tegen lagere prijzen dan waarvoor zij in het land, waar zij geleverd worden, vervaardigd kunnen worden. (Het woord wordt, zooals bekend is, in beide beteekenissen gebruikt in de Engelsche Safeguarding of Industries Act van 1921.) Spreker stelde in het licht, dat dumping — in de beide beteekenissen — uiteraard slechts tijdelijk kan zijn. Hij gaf er een aardig voorbeeld van, hoe men in Engeland door minachtend van dumping te spreken een economische dwaasheid tracht te verbergen. De Engelsche zoutfabrikanten hebben namelijk om maat-

regelen van verweer tegen den invoer van zout gevraagd, dat in Spanje voor heel wat lager prijs gefabriceerd kan worden dan in Engeland, omdat de warme Spaansche zon het zeewater, waarin het is opgelost, op goedkoopere wijze doet verdampen, dan de kunstmatige hitte, die daarvoor in Engeland moet worden gebruikt. (Dat geval vertoont veel overeenstemming met de kaarsenmakers, die in Bastiats bekende spotschrift om verbod van het toelaten van zonnestralen vroegen, om daardoor den arbeid van de kaarsenmakers te bevorderen.)

Op den derden dag was het verband tusschen vrijhandel en productie aan de orde, m.a.w. de middelen, waardoor de vrijhandel kan bijdragen tot 's werelds herstel.

De hoogleeraar uit Bonn Dietzel stelde in een uitvoerig betoog in het licht, dat in dezen tijd meer dan ooit en in Duitsland in sterkere mate dan elders, alles, wat kan dienen om meer te produceeren zonder dat meer arbeid noodig is, moet worden aangepakt. In dat verband vergeleek hij den vrijhandel met een in groote mate arbeid besparende machine. Hij verklaarde den golf van protectionisme, die op den oorlog gevolgd is, doordat men, beneveld door het door den oorlog aangewakkerde nationalisme, zich nieuwe illusies maakte, dat men de ellende, die op ons allen drukt, op het buitenland zou kunnen afschuiven. Bovendien zingen de oorlogsindustrieën, die niet tegen de zich herstellende normale omstandigheden bestand zijn, mee in het koor, dat om bescherming roept.

Lord Eversley, een van de oudste leden van de Cobdenclub, die nog uit ervaring de toestanden in Engeland vóór en ná de afschaffing van de graanrechten in 1846 kent, had een nota gezonden, waarin hij bepleitte zoo spoedig mogelijk de schadevergoedingen en de oorlogsschulden af te schaffen, een nieuwe munteenheid voor Europa in te voeren en overal tot vrijhandel over te gaan. Hij had dat betoog ook tot zijn eigen landgenooten kunnen richten.

De oud-gouverneur van de Deutsche Koloniën in West-Afrika, Dr. Schnee, hield, daarbij ondersteund door zijn vroegeren chef Dernburg, een warm pleidooi voor vrijhandel voor de voormalige Deutsche Koloniën. Men heeft in Duitsland thans het grootste gebrek aan goederen, die in die koloniën liggen te verrotten, omdat men ze niet naar Duitsland mag uitvoeren.

Het had de aandacht getrokken van Prof. Dr. Paul Arndt, die een referaat leverde over het belang, dat speciaal de arbeiders hebben bij den vrijhandel, dat geen enkele vakvereeniging op het congres vertegenwoordigd was. Van gebrek aan belangstelling van de arbeiders in zake den vrijhandel kunnen wij ook in Holland meespreken. Terwijl het internationaal vakverbond, waarbij de modern georganiseerde Nederlandsche arbeiders aangesloten zijn, in December 1922 in Den Haag een groot internationaal congres tegen de bewapening op touw zet, schijnt men in die kringen hoe langer hoe meer over te hellen tot de economische bewapening, die op den duur moet leiden tot de militaire bewapening en tot den oorlog. Men zou toch mogen aannemen, dat speciaal de aanhangers van het historisch materialisme het verband tusschen den economischen ondergrond en den ideeelen bovenbouw, ten aanzien van de tegenstellingen tusschen de verschillende naties, niet uit het oog zouden verliezen.

Het is misschien nog de moeite waard te vermelden, dat zelfs in dit vrijhandels-Sanhedrin — zooals minister De Geer het congres zou betitelen — stemmen opgingen, dat vrijhandel wel het beste is op den langen duur, doch dat er voor het oogenblik toch wel redenen kunnen zijn, om den voorrang te geven aan de binnenlandsche industrie, als zulks direct werkloosheid voorkomt, en ook stemmen, die de vrees te kennen gaven, dat er voor den vrijhandel weinig kans is, zolang de nieuwe gevormde staten zich nog niet hebben

aangepast aan de nieuwe verhoudingen. Daartegen werd opgemerkt, wat het eerste betreft, dat werkloosheid veelal het gevolg is van het vragen van te hooge belooning door de arbeiders en dat zij juist bevorderd wordt, als men de arbeiders in het hoog houden van de loonen steunt. En tegen de tweede opmerking voerde men aan, dat, als men inziet, dat naast idieëele elementen — en misschien wel bovenal — toch ook het eigenbelang van de volkeren hen tot vrijhandel moet drijven, er geen reden is, met de prediking te wachten, totdat het eerste nationalisme van nieuwe volkeren heeft uitgewerkt.

Niettegenstaande deze verschillen kan men constateeren, dat het congres goed geslaagd is en dat daarvan een krachtige propaganda voor den vrijhandel speciaal in Duitschland is uitgegaan. Een geheel nieuw licht is uit den aard der zaak door dat congres niet geworpen op de oude vraagstukken der handelspolitiek, maar deze besprekingen door deskundigen uit verschillende landen, die de zaken elk op hun speciale wijze belichten, zijn daarom toch van veel nut. Laten de protectionisten maar eens probeeren op een internationaal congres hun geestverwanten uit het buitenland bijeen te roepen, om hun gemeenschappelijke belangen te bespreken!

A. C. JOSEPHUS JITTA.

's-Gravenhage, 1 November 1922.

VERPLICHTE TRUSTACTES?

Mr. Jos. Gilissen te Wassenaar schrijft ons:

De sombere linie van hulpelooze wrakken, die het in onze zakenwereld woedende noodweer nog steeds niet ophoudt uit te breiden, heeft in den lande — en hoe kan het ook anders? — heel wat pennen in beroering gebracht.

Toorn, woede, sarcasme, spot — zij hebben zich na en door elkander — en helaas dikwijls terecht — uitgestort over directies en commissarissen, die verblind waren door den gouden zonneglans der dagen van hoog-conjunctuur en geen spoor van zwarte wolken wilden zien. Maar haast meer nog dan tegen de verantwoordelijke personen heeft de tot uiting komende ontstemming zich gericht tot een oude-vandagen, waaraan zelfs een overvloed van star en naïef optimisme niet kan verweten worden en wier eenige misdaad . . . haar eerbiedwaardige leeftijd is. Te weten: onze Handelswet anno 1838!

Ach, wanneer na de een of andere trieste débacle de opgeschrokken vox populi zich toornig doet hooren, is het immer gewenscht een dergelijke uiting-van-het-oogenblik cum grano salis op te vatten. En zoo ook kunnen wij hier wel aannemen, dat er vaak ernstig overdreven en veel aan ons trouwe, in den dorren dienst vergrijsde Wetboek van Koophandel verweten wordt, waaraan het volmaakt onschuldig is. Niet, dat ook wij niet inzien, dat de snel uitgroeïende handel, de vooruitschrijdende techniek aan een handelswet van thans andere eischen stelt, dan bijkans een eeuw geleden gesteld kon worden, dat enkele ingrijpende wijzigingen gewenscht, ja noodzakelijk geboden zijn, . . . verre van daar.

Maar of door een ganschelijk herzien wetboek de thans aan den dag komende wonde plekken, waar jong en oud met luidruchtig afgrijzen den vinger op leggen en rumoerig om ten hemel schreien, op eenmaal zullen verdwijnen, . . . het is te mooi om waar te zijn.

Zoolang er wetten zullen gemaakt worden, zullen er tevens lieden zijn, die ze straffeloos weten te ontduiken, en dat een nauwgestelde, onbuigzame, „alles-regelende” wet voor onzen soepelen handel mogelijk en in het belang daarvan zou zijn, dit is een stelling die wij alsnog niet voetstoots durven aan te nemen. Zooals wij echter reeds zeiden, er zijn objecten te over, waar voorschriften, hetzij van onzen wetgever, hetzij van een ander daartoe bevoegd lichaam, een machtigen invloed ten goede zouden kunnen bewerkstelligen; het zou dwaas en belachelijk zijn dit te

willen ontkennen. Zulk een onderwerp, waar wij hier speciaal de aandacht op wenschen te vestigen, is de positie der obligatie-houders bij onze tegenwoordige naamlooze vennootschappen. En wel speciaal van die — helaas nog zoovele — vennootschappen, waar geen trustacte ten behoeve der obligatiehouders is aangegaan.

Het lijkt ons werkelijk overbodig te dezer plaatse de in het oog springende nadeelen der positie van die wijd-en-zijd verspreide „loslopende”, hulpeloos aan hun lot overgelaten fondsenbezitters nog te schetsen: de voorbeelden der laatste maanden zijn inderdaad illustraties, die meer vermogen, dan de meest realistische beschrijving. Zoo het bericht, hetwelk de dagbladen eenige weken geleden in zake het faillissement-v. d. Kuij & v. d. Ree meldden. Minder dan één derde der uitstaande obligaties was ter verificatie aangeboden en door curatoren werd een verlenging van den inleveringstermijn geweigerd! Ons is op dit oogenblik niet bekend, hoe het nadien met de aanbidding geloopt is — de faillissementswet kent de mogelijkheid vorderingen tot uiterlijk twee dagen vóór den dag der verificatievergadering in te dienen — doch het lijkt toch meer dan waarschijnlijk, dat een aanzienlijk aantal dier over het geheele land verspreide obligaties, hetzij door onbekendheid der houders met de formaliteiten, hetzij om andere redenen onherroepelijk waardeloos zullen worden. Terwijl uit den aard der zaak dit meestal juist de stukken zullen zijn van de financieel minst krachtige houders.

Om een ander voorbeeld van den laatsten tijd te noemen: het gebeurde bij de Ver. Conservenfabrieken. Het door de vergadering van aandeelhouders goedgekeurde reorganisatieplan wordt den obligatie-houders bekend gemaakt en dezen verzocht, indien zij met de voorstellen accoord gaan, hunne stukken in te leveren. Ofschoon menschelijkerwijze gesproken bij een reconstructie zoowel voor aandeel- als obligatiehouders aanmerkelijk meer van hun in de onderneming gestoken gelden zou terechtkomen en vele obligatiehouders dan ook hun instemming met het voorgenomen plan betuigden, wordt kort daarop de vennootschap in staat van faillissement verklaard. . . . ten verzoeken van één onwilligen obligatiehouder, bezitter van één luttel couponnetje! Is het waarlijk niet treurig, dat door een enkele, misschien ondoordachte handeling op eenmaal de belangen van honderden kunnen worden ineengetrapt?

Was er in deze gevallen bij de emissie niet verzuimd een trustee aan te wijzen, die de belangen dier „créditeurs inconnus” bij alle voorkomende gelegenheden op zaakkundige wijze had kunnen behartigen, hoeveel had er voor de talloze kleine luyden, onkundig van wat hen boven 't hoofd hing, of vaak ook verkeerd geraden door belangstellende kennissen, nog gered kunnen worden, welhaast buiten hun medeweten om!

Wij stipten hierboven slechts de genoemde twee voorbeelden aan, omdat deze juist in breeden kring zijn bekend geworden en zeer duidelijk spreken. Doch wanneer wij in deze richting verder zoeken zijn er nog meerdere gevallen te vinden, niet alleen waar de mogelijkheid bestaat, dat het gemis van een trustacte zich vroeg of laat nog pijnlijk zal doen gevoelen, doch ook waar dit reeds geschied is. Zoo kwam ons kortelings een geval ter oore van een maatschappij, welke zich met een reorganisatievoorstel tot zijn obligatiehouders wenden wilde, doch geen mogelijkheid zag, die heinde en ver verdwaalde kudde te bereiken! Door talmen ging een kostbare tijd — en wellicht ook een kostbaar kapitaal — verloren.

Werkelijk, wanneer tot een wijziging van de vennootschapsbepalingen in ons wetboek van koophandel, waarin de „trust” thans nog een onbegrepen klank is, wordt overgegaan, zou het geen bijstere weelde wesen, daarbij ook een artikel op te nemen omtrent de *verplichte* aanstelling van een aan zekere eischen voldoende trustee bij iedere obligatieuitgifte. Ook dit idee zal waarschijnlijk zijn opponenten wel vinden,

hetzij men deze regeling vooral voor kleinere vennootschappen te bezwaarlijk vindt, waaraan echter o.i. gemakkelijk zou kunnen tegemoet gekomen worden door de verplichting slechts te stellen boven een zeker bedrag aan uitgegeven obligaties, hetzij sommigen een dergelijke *verplichtende* bepaling in de *wet* misplaatst vinden en de individueele vrijheid van den obligatiehouder-crediteur erdoor achten aangerand.

Voor het oogenblik voelen wij dergelijke bezwaren niet, doch wil men aan een wettelijke verplichting niet, welaan ligt dan een analoge regeling misschien op den weg van een ander in dezen bevoegd lichaam i.c. onze Vereeniging voor den Effectenhandel?

Indien bijvoorbeeld de Vereeniging de opname in de noteering van den eisch afhankelijk stelde, dat ten behoeve der obligatiehouders een door haar goed te keuren trustee bij een — eventueel aan bepaalde voorwaarden gebonden — trustacte was aangesteld, zouden wij dan met weinig moeite en op een eenvoudige manier niet een flinken stap in de goede richting hebben gedaan in ons veel-gesmade „vennootschapsland“?

Bovendien zou door een dergelijke oplossing het bovenaangeduide, wellicht door sommigen te opperen bezwaar, met name de omslachtigheid voor de kleinere „onder-ons“ maatschappijtjes, reeds vanzelf komen te vervallen, daar om tot een officieele noteering te geraken, toch een minimumbedrag van f 500.000,— geplaatst moet wezen. En last not least biedt zij boven een wettelijke voorziening nog dit tastbare voordeel, dat het idee binnen niet al te langen tijd tot realiteit zou kunnen getransformeerd worden, iets, wat voorloopig in onze handelswetgeving meer is, dan wij in onze meest onbezonnen droomen aandurven.

Mr. Jos. GILISSEN.

DE COLLAPSE IN VALUTA'S.

Na den Russischen roebel, de Poolsche mark, de Hongaarsche en de Oostenrijksche kroon is nu ook de Duitse Reichsmark aan de gevolgen van een hevige inflatie vrijwel bezweken. Het zou niemand verbazen, indien de te elfder ure naar Berlijn ontboden financieele deskundigen aldaar meer de kwestie van een levensvatbaren opvolger bespraken, dan dat over de patiënt zelve geconsulteerd zou worden.

Mogelijk ook, dat een telegram uit Parijs de conferentie bereiken zal met het verzoek daar te komen helpen, waar nog redding mogelijk is. En als het inzicht van financieele experts hulp bieden kan, dan zal ook Brussel aan den draad trekken om voor de Belgische francs een consult te reserveeren, tenzij Rome, „via Marconi“, voor is.

We zijn op een hellend vlak. Ook Zwitserland, dat nog niet lang geleden alle vreemde wissels onder vooroorlogspareiteit verhandelde, ziet thans het agio van den dollar stijgen, nu binnenkort een referendum over een kapitaalsheffing tot 60 pCt. toe zal moeten beslissen.

Onder al die omstandigheden wordt ook door velen een vlucht voor den gulden gevreesd.

Het kraakt in de valuta's en niet zonder reden.

Hoe is de depreciatie overal te verklaren en wat is eraan te doen?

De waarde van het geld, zegt men, is afhankelijk van de behoefte voor den handel en van den voorraad, die daartegenover staat. Aan een derden factor, die juist in de tegenwoordige omstandigheden misschien de belangrijkste is, wordt niet steeds gelijke aandacht geschonken. De *kwaliteit* van het geld is momenteel van den meest beslissenden invloed, hetgeen uit de practijk voldoende blijkt.

De exorbitante voorraad ruilmiddelen in Duitschland en Oostenrijk wordt door de behoefte nog dermate overtroffen, dat men 100 pCt. rente en meer betaalt om het te leenen en toch daalt de mark. De industrie werkt in dollars en ponden sterling en leent tot iederen prijs de marken om de werkloonen

te betalen. Het Duitse ruilmiddel is zoo ondeugdelijk geworden, om als zoodanig dienst te doen, dat dit alleen reeds voldoende verklaring is voor het laatste gedeelte van het depreciatieproces. De toename van den voorraad loopt in dezen meer achteraan, dan dat ze oorzaak is. De snelste pers kan op het oogenblik de prijsstijgingen niet bijhouden.

De onvoldoende kwaliteit van het geld — de onvoldoende waardevastheid heeft het vertrouwen weggenomen en is alleen al genoeg ter verklaring van een verdere depreciatie.

Men zal gemerkt hebben, dat ik hier in een cirkel ben geraakt. Depreciatie, zei ik, kon gevolg zijn van onvoldoende stabiliteit in de waarde van het geld. En depreciatie zelf is onstabieleit! Heb ik geen ander doel dan aan te toonen, dat onstabieleit gevolg is van onvoldoende waardevastheid? Voorloopig niet. Ik wilde slechts betoogen, dat een valuta, die om een of andere reden, bijv. overmatige uitzetting van de circulatie, gedeprimeerd is, nog eenigen tijd in labiel evenwicht is en ieder moment door wantrouwen kan worden aangegrepen en *alleen daaraan verder volledig kan bezwijken*.

Op het oogenblik is hiervan de Fransche franc een interessant voorbeeld. De Bankstaat van de Banque de France is niet ongunstig. Sinds twee jaar bleef de circulatie vrijwel stationnair. In duizenden francs was de circulatie de volgende:

Data	Bank- biljetten	Rek.crt. Particulieren	Rek.crt. Staat	Totaal
21 Oct. 1920..	39.289.666	3.202.449	82.698	42.574.815
20 Oct. 1921..	37.406.813	2.544.363	29.995	39.981.171
19 Oct. 1922..	37.128.805	1.982.005	42.820	39.153.630

In een tijdsverloop van enkele maanden zagen wij den wissel Parijs echter van circa f 24,— op circa f 18,— vallen. De voornaamste oorzaak lijkt me hier voor de hausse-speculatie in buitenlandsche wissels in Frankrijk en de baisse-speculatie in Fransche francs daarbuiten.

Onder den invloed van de snelle inzinking van de Reichsmark werd de betaling van de Duitse schadeloostellingen voorloopig onmogelijk, terwijl de verdringen van Amerika en Engeland eerlang opgevraagd zullen worden. Vrij algemeen heeft zich toen de gedachte ontwikkeld: het contramine-spelletje in marken is nu uit, nu komt de franc aan de beurt. En het was mijn doel hier, den zoo gevaarlijken cirkelgang in een dergelijk proces aan te toonen.

Als contramineurs een aanval wagen op graan of katoen, dan worden hun aanvallen te eeniger tijd gestuit door de vermeerderde vraag van den consument op de lagere prijzen. Er komt een moment, waarop de verbruiker sterker is dan zij.

Geheel anders kan het gaan bij een baisse-aanval in de een of andere valuta. Want *juist het feit van een aanvankelijk succes* beneemt aan het artikel, dat ze als prooi gekozen hebben, de geschiktheid om als een stabiel ruilmiddel dienst te doen. En is de Fransche franc dusdanig geaattaqueerd, dat de Franschman zich in het bezit van zijn eigen ruilmiddel *te onzeker, te onveilig* gaat voelen en meer en meer tot aankoop van „edel-valuta's" overgaat, dan maakt ieder die volgt het geval weer ernstiger. Bij een baisse-speculatie in een fiduciair ruilmiddel ontbreken in dat geval de tegenwerkende krachten. Als een lawine komt het onheil neer.

De mogelijkheid, dat het zoo gaan zal, is gelukkig nog geen zekerheid. Als de aanval niet in korten tijd gelukt, keert misschien geleidelijk het vertrouwen weer terug. En zeker is het gevaar nog af te wenden, mits men niet wacht met de stabilisatie tot een niveau van 6 cent de 100 bereikt is, zooals in Duitschland. Door een spoedige samenwerking is nog wel iets beters te bereiken.

Waar de remedie te zoeken is, blijkt reeds uit de diagnose van de kwaal en de beschrijving van het verloop van het ziekteproces. Met het verlaten van den gouden standaard door de meeste landen in het

begin van den oorlog is men een belangrijk eind gegaan in de richting van een nominalistisch geldstelsel. Weliswaar rust bij verschillende circulatiebanken nog een groote goudvoorraad, maar deze wordt in sommige gevallen niet aangewend om het papiergeld op goudwaarde te houden, terwijl in sommige andere gevallen, zooals in Frankrijk, de papiercirculatie dermate is uitgebreid, dat dit niet meer mogelijk zou zijn. Hoewel nu theoretisch een nominalistisch geldstelsel zich zeer goed laat denken en zelfs aanzienlijke voordeelen biedt boven een metallistisch, is het practisch slechts door te voeren, indien zowel in het land zelf als internationaal absolute rechtszekerheid bestaat, waardoor eenmaal gemaakte schulden onder alle omstandigheden erkend zouden worden. Nooit was het moment ongunstiger om vertrouwen te eischen in een promesse aan toonder, dan in deze tijden, waarin zooveel hebben ondervonden, dat de belofte, die een bankbiljet inhoudt, niet vervuld werd. En dat de lessen, die het publiek in Duitschland geleerd heeft, ook in Frankrijk eenige zenuwachtigheid doen ontstaan, behoeft niet te verwonderen. Er is dan ook maar één middel: in een tijd, dat het publiek geen vertrouwen geven kan, moet men het niet vragen en onmiddellijk een goudwaarde van het bankpapier garandeeren. In landen als Frankrijk zal dat niet meer de goudwaarde van voor den oorlog kunnen zijn. De bestaande depreciatie in goud uitgedrukt definitief erkennen zal veel moeite kosten, maar beter zijn, dan de mogelijke catastrofe van het ineensinken van de eene valuta na de andere. De moeilijkheden, die in sommige landen overwonnen moeten worden, zullen niet gering zijn.

In de eerste plaats geldt dit voor Frankrijk. Het helpt niet veel, als men een nieuwe goudwaarde voor den franc invoert en de Staat blijft door overmatige uitgaven het nationaal vermogen interen. Er rest dan opnieuw slechts de keuze tusschen staatsbankroet of terugvallen op de circulatiebank. Een actie in de richting van een op een goudbasis gevestigd geldstelsel kan dan ook alleen succes hebben, indien tegelijk aan verschillende andere voorwaarden voldaan wordt. Het is de vraag of men aan die voorwaarden overal zal kunnen en willen voldoen. Een nader onderzoek daarnaar is bij het groote belang van de kwestie wel de moeite waard.

DE FINANCIËELE RECONSTRUCTIE VAN OOSTENRIJK.

I.

Over het Oostenrijksche vraagstuk verschijnt dezer dagen een publicatie van den Volkenbond. Deze publicatie bevat als inleiding tot de voornaamste documenten over deze kwestie een uiteenzetting van de hand van Sir Arthur Salter, tot voor kort Secretaris-Generaal van de Commission des Réparations en thans wederom chef van de Economische en Financiële afdeling van den Volkenbond. Van deze uiteenzetting volgt hieronder een Nederlandsche vertaling.

In Maart 1921 werd de Volkenbond voor de eerste maal uitgenoodigd het Oostenrijksche vraagstuk te bestudeeren. Na afloop der gedurende diezelfde maand te Londen gehouden geallieerde Conferentie werd den Bond medegedeeld, dat de regeeringen van Groot-Brittannië, Frankrijk, Italië en Japan besloten hadden, voor een nader te bepalen aantal jaren, afstand te doen van alle pandrechten op Oostenrijksche staatsinkomsten, dienende tot dekking van aanspraken voortvloeiende uit credieten voor wederopbouw, schadevergoeding, of kosten van bezetting. Deze beslissing was echter afhankelijk van de voorwaarde, dat de andere belanghebbende mogendheden eveneens in dit uitstel zouden toestemmen en dat Oostenrijk zich bereid zou verklaren het beheer zijner onderpanden in handen van den Volkenbond te stellen, volgens de bepalingen van het internationale credietplan (Plan Termeulen).

Dit plan stond op dat oogenblik onder toezicht van de Financiële Commissie van den Volkenbond, die terstond bijeenkwam en op 4 April de voornaamste voorwaarden vaststelde, waaraan volgens haar meening voldaan moest

worden om het herstel van Oostenrijk te kunnen bewerkstelligen. Een van deze voorwaarden was, dat de overige dertien regeeringen in zake het uitstel van hun vorderingen op Oostenrijk een spoedige beslissing zouden nemen, dat alle zeventien mogendheden dit uitstel van voldoende langen duur zouden doen zijn, bijv. 20 jaar, en dat Oostenrijk zelf bereid zou zijn ingrijpende binnenlandsche hervormingen in te voeren. Tegelijkertijd zond de commissie een delegatie naar Weenen, die van 15 April tot 10 Mei den toestand ter plaatse bestudeerde en die daarna een gedetailleerd reconstructieplan aanbeval, dat door den Volkenbondsraad werd aangenomen en op 3 Juni aan den Oppersten Raad der Geallieerde Mogendheden werd doorgezonden. Een der hoofdtrekken van dit plan was, dat Oostenrijk slechts zou kunnen worden gered door toepassing van een plan, dat alle kanten van het probleem moest omvatten en waarin dus waren opgenomen binnenlandsche hervormingen, voldoende crediet, en een centrale controle op deze credieten, waardoor men zeker zou kunnen zijn, dat dit geld gebruikt zou worden om de noodige hervormingen mogelijk te maken en uit te voeren.

Op het tijdstip, dat dit plan werd uitgewerkt, was de positie van Oostenrijks crediet betrekkelijk goed (ongerekend de pandrechten op de activa) en er bestond geen ernstige vrees voor de sociale en politieke stabiliteit. Men kon terecht veronderstellen, dat zoodra de staatseigendommen vrij van pandrechten zouden zijn, deze een voldoende waarborg voor particuliere credieten zouden vormen, zonder regeeringsgaranties.¹⁾

Het plan is niet in werking getreden, aangezien de onderhandelingen met de vele regeeringen, wier toestemming noodig was voor het opheffen van de pandrechten, met veel moeilijkheden gepaard gingen en van zeer langen duur bleken te zijn. Eerst in Juli 1922 bleek het mogelijk, een reconstructieplan toe te passen dat gebaseerd was op de Oostenrijksche activa.

De eerste maanden van 1922.

Intusschen was in Februari 1922 de nood in Oostenrijk zoo hoog gestegen, dat indien geen hulp was verleend, in het begin van dit jaar de ineensorting onvermijdelijk zou zijn geweest. In deze crisis kwamen Groot-Brittannië, Frankrijk, Italië en Tsjechoslowakije Oostenrijk te hulp, door uit hun openbare middelen steun te verstrekken. Groot-Brittannië gaf een voorschot van £ 2.250.000 (waarvan £ 250.000 noodig was voor het betalen van een vroegere schuld), Frankrijk nam maatregelen om 55 miljoen francs te verstrekken, Italië trok geld uit om 70 miljoen lire voor te schieten, en Tsjechoslowakije slaagde erin, 500 miljoen Tsjechische kronen in voorschot te geven.

Het Engelsche crediet is geheel uitgegeven, maar een groot gedeelte van de Italiaansche en Fransche credieten en een kleiner gedeelte van het Tsjechische crediet zijn nog beschikbaar en zullen, gelijk uit hetgeen volgt blijkt, gebruikt kunnen worden om met de uitvoering van het nieuwe plan een begin te maken.

Een duidelijk onderscheid is steeds gemaakt tusschen deze voorschotten en de vroegere credieten, waarvan de terugbetaling twintig jaren is uitgesteld. Voor eenige dezer latere voorschotten, bijv. het Britsche, was uitdrukkelijk vastgesteld, dat zij zouden worden terugbetaald uit de opbrengst der eerste door Oostenrijk te sluiten leeningen; andere, waaronder het crediet van de Tsjechische regeering, waren gedekt door enkele speciaal voor dit doel door de Commissie van Herstel vrijgemaakte activa, met de uitdrukkelijke bepaling dat deze waarborgen van kracht zouden moeten blijven onder een eventueel later door den Volkenbond te beginnen credietactie. Al deze voorschotten vormden echter een zwaren en onontkoombaren druk op de Oostenrijksche budgetten der volgende jaren.

De oproep aan de Londensche Conferentie der geallieerde mogendheden.

Op deze wijze slaagde men er inderdaad in, een algeheele ineensorting gedurende de eerste zes maanden van het jaar te voorkomen, maar deze voorschotten bleven verder zonder eenig resultaat. Zij waren afzonderlijk door de verschillende regeeringen toegestaan en aan geen enkele centrale controle onderworpen. Zooals onder deze omstandigheden te verwachten was, werden zij dan ook gebruikt om te voorzien in de dagelijkse behoeften en dienden in geen deele tot grondig hervormingswerk. Integendeel, de financiële desorganisatie van Oostenrijk hield aan en greep zelfs met toenemende snelheid om zich heen.

¹⁾ De volledige stukken betreffende dit plan zijn gepubliceerd (Financial Reconstruction of Austria. Report of the Financial Committee of the Council (with relevant papers). Constable & Co. Ltd., London 1921).

In Augustus 1922 bezat de kroon nog slechts 1/10 gedeelte van de waarde, die zij zes maanden te voren had, 1/100 gedeelte van haar waarde van het vorige jaar en 1/5000 van haar goudwaarde. Op dat oogenblik richtte de Oostenrijksche Regeering in haar wanhoop een laatsten oproep tot de geallieerde mogendheden, die toen juist te Londen in Conferentie bijeen waren. De Oostenrijksche kanselier verklaarde, dat eindelijk een gedeelte van het Oostenrijksche actief vrij was gemaakt om als onderpand te kunnen dienen voor een nieuwe leening, „maar dat de „buitenlandsche bankiers, die een jaar tevoren nog bereid „waren geweest deze leening te verstrekken, thans ver- „klaarden dat het hun onmogelijk was dit te doen, want „noch zijzelf, noch het publiek in het algemeen, wist „welk lot Oostenrijk beschoren was. De bankiers zijn van „meening dat de door de Oostenrijksche regeering als on- „derpand aangeboden staatsinkomsten uit financieel oog- „punt een voldoende garantie vormen; zij verlangen echter „een tweede garantie, die alleen door de voornaamste ge- „allieerde mogendheden kan worden verleend.” Hij zette tevens uiteen, dat Oostenrijk pogingen in het werk stelde tot oprichting van een nieuwe circulatiebank, die van de Regeering het monopolie zou verkrijgen om bankbiljetten uit te geven, in de hoop op deze wijze de val van de kroon tot staan te brengen. Met dit doel voor oogen, zou Oostenrijk tegelijkertijd beginnen met de uitvoering van een programma van hervormingen en bezuinigingen.

Hij voegde hier echter aan toe, dat „alles afhangt van de „vraag of gedurende de periode die noodig is voor de door- „voering der financieele hervormingen, een buitenlandsche „leening aan Oostenrijk de waarborg zal geven, dat het niet „opnieuw genoodzaakt zal zijn, zijn toevlucht te nemen tot „de bankbiljettenpers om in de geldbehoefte van den Staat „te voorzien. Zonder zulk een waarborg zullen de finan- „cieele hervormingen onherroepelijk gedoemd zijn schip- „breuk te lijden. Een nieuwe val van de kroon zou het on- „mogelijk maken de benodigde levensmiddelen en kolen in „te koop, en zou tot ernstige onlusten aanleiding geven, „die noodlottig zouden kunnen worden voor den vrede in „Midden-Europa en die het einde zouden beteekenen der „Oostenrijksche onafhankelijkheid. Iedere dag uitstel in het „verleenen van de buitenlandsche credieten maakt het voor „Oostenrijk twijfelachtiger, of maatregelen tot redding van „het land genomen zullen kunnen worden.”

Daarom deed de kanselier een beroep op de mogendheden, om borg te willen zijn voor een leening van £ 15 millioenen.

Het antwoord der geallieerde Regeeringen.

De Opperste Raad nam het bovenstaande in overweging en op 15 Augustus antwoordde Mr. Lloyd George uit naam van den Raad, als volgt:

„De vertegenwoordigers van de Geallieerde Regeeringen „zijn tot de slotsom gekomen, in de onmogelijkheid te ver- „keeren, Oostenrijk hoop te geven, dat hun Regeeringen be- „reid zullen zijn nogmaals financieele hulp te verleenen. „Echter zijn zij overeengekomen, de Oostenrijksche kwestie „aan den Volkenbond voor te leggen voor onderzoek en ad- „vies. Den Volkenbond zal tegelijkertijd worden medege- „deeld, dat ten gevolge van den reeds zeer zwaren druk der „belastingen in de geallieerde landen, de Regeeringen dier „landen niet in staat zijn aan Oostenrijk opnieuw finan- „cieele hulp te verleenen, tenzij de Volkenbond een recon- „structie programma voor Oostenrijk kan voorstellen, met „voldoende waarborgen, dat de toegestane voorschotten wer- „kelijk een belangrijke verbetering van den toestand ten „gevolge zullen hebben en niet verspild zullen worden, zoo- „als de vroeger verleende sommen, zoodat de financieele „milieux onzer respectieve landen te bewegen zullen zijn „Oostenrijk te hulp te komen. Niet zonder leedwezen zijn „de vertegenwoordigers der geallieerde mogendheden tot dit „besluit gekomen, dat geen teeken van gebrek aan sym- „pathie voor Oostenrijk is, maar zij zijn gedwongen reke- „ning te houden met de ondraaglijk zware belastingen, die „reeds op hun respectieve bevolkingen drukken, als gevolg „van den oorlog.”

Deze correspondentie werd vervolgens aan den Volkenbond toegezonden, met verzoek de kwestie te doen plaatsnemen op de agenda van de eerstvolgende Raadszitting.

De omstandigheden waaronder de kwestie naar den Volkenbond werd verwezen.

Het antwoord der geallieerden aan de Oostenrijksche Regeering was niet geschikt om in het land de angst voor de onmiddellijke toekomst tot zwijgen te brengen. De kwestie was naar den Volkenbond verwezen „voor onderzoek en advies”, en deze verwijzing was vergezeld gegaan van een verklaring, dat de geallieerde Regeeringen Oostenrijk geen hoop konden geven opnieuw financieele hulp te verstrekken en dat alleen een plan, geschikt om particulieren voor

een leening te interesseeren, uitkomst zou kunnen brengen.

Op dit critieke oogenblik, tusschen de Londensche Conferentie en de bijeenkomst van den Volkenbondsråd, begaf Mgr. Seipel, de Oostenrijksche kanselier, zich naar Praag, Verona en Berlijn, om den toestand van zijn land met de Tsjechische, Italiaansche en Duitsche regeeringen te bespreken. De financieele en economische desorganisatie en de dreigende sociale nood hadden nl. zulk een hoogte bereikt, dat zij een ernstig politiek gevaar begonnen te vormen. Het spreekt vanzelf, dat het, gezien den politieke toestand, meer dan ooit hopeloos was, dat Oostenrijk particuliere credieten zou kunnen verkrijgen, met als eenige garantie de activa van den Staat. Met het oog op de mogelijkheden van ernstige politieke en sociale onlusten kon men zelfs geen staat meer maken op de betrouwbaarste onderpanden, nl. de ontvangsten van de douane en het tabaksmonopolie, die in normale tijden zeker voldoende zouden zijn geweest. Geen enkel reconstructieplan was mogelijk zonder extra regeeringswaarborgen, en waar dit soort waarborgen toch reeds moeilijk te verkrijgen is, zou dit in nog veel sterker mate het geval zijn, indien men er niet in slaagde de politieke spanning te verminderen.

De werkwijze van den Volkenbond.

De Raad stond dus voor een zeer ingewikkeld probleem, van politiekeen zoowel als financieelen aard. Reeds in de eerste zitting, op 31 Augustus, ontving de Financieele Commissie opdracht, de financieele kanten van het vraagstuk te bestudeeren, terwijl de Raad er zich zorgvuldig voor wachte een beslissing te nemen in de kwestie, of hij eenige verantwoordelijkheid zou kunnen aanvaarden voor een oplossing van het vraagstuk. Daarna werden alle verdere discussies over dit onderwerp verdaagd tot Woensdag 6 September, ten einde de Financieele Commissie in de gelegenheid te stellen, voortgang te maken met haar werk, en terzelfder tijd Mgr. Seipel, die persoonlijk den toestand van zijn land wenschte uiteen te zetten, den tijd te geven zich te Genève bij de Oostenrijksche delegatie te voegen. Op 6 September deed de Oostenrijksche Kanselier zijn beroep op den Bond in een openbare zitting van den Raad.

Hij zette den wanhopigen toestand van Oostenrijk uiteen, en toonde aan, dat het noodzakelijk was een waarborg te vinden voor een leening, die zou moeten dienen om de hervormingsperiode door te komen. Hij wees op de noodzakelijkheid, zekere beperkende bepalingen op te heffen waaronder de Oostenrijksche handel gebukt gaat. Hij voegde hieraan toe, dat het land bereid was, als onderdeel van zulk een steunactie een controle-systeem te aanvaarden, en verklaarde dat naar zijn meening Oostenrijk, dank zij dezen steun, spoedig in staat zou zijn op economisch gebied in eigen behoefte te voorzien. Hij eindigde echter met de ernstige waarschuwing, dat indien dergelijke hulp achterwege bleef, de toestand in Oostenrijk een dreigend gevaar zou opleveren voor den wereldvrede, en dat het de plicht van den Volkenbond was, dit gevaar onder de oogen te zien en te trachten het af te wenden.

Hierbij dient in herinnering te worden gebracht, dat de Oostenrijksche vertegenwoordiger, op het oogenblik dat hij deze rede hield, en ook tijdens de latere zittingen van den Raad en de speciale sub-commissie van den Raad, daarbij tegenwoordig was als Raadslid, met dezelfde rechten als de andere leden, overeenkomstig art. 4 van het Volkenbondstatuut, waarbij bepaald wordt, dat „ieder lid van den Volkenbond, die niet vertegenwoordigd is in den Raad, zal worden uitgenoodigd een vertegenwoordiger te zenden, telken male dat een kwestie waarbij de belangen van dit lid in het bijzonder betrokken zijn, voor den Raad wordt gebracht.”

De Raad noodigde eveneens Tsjechoslowakije uit (dat zich door zijn eersten minister Dr. Benes deed vertegenwoordigen) om aan de besprekingen over deze kwestie deel te nemen. Een sub-commissie (Oostenrijksche commissie) werd ingesteld, met de opdracht de verdere werkzaamheden te leiden. Deze commissie bestond uit vijf raadsleden, te weten Lord Balfour (Groot-Brittannië), die verzocht werd het voorzitterschap op zich te nemen, Hanotaux (Frankrijk), Markies Imperiali (Italië), Dr. Benes (Tsjechoslowakije) en Mgr. Seipel (tijdens zijn afwezigheid vervangen door Dr. Grünberger, de Oostenrijksche minister van Buitenlandsche Zaken).

Uit de samenstelling van deze commissie blijkt, van hoe groot belang de Raad deze kwestie achtte. De commissie heeft voortdurend een leidende rol gespeeld. Vanaf haar instelling tot 4 October, den datum waarop de protocollen ondertekend werden, heeft zij twaalf zittingen gehouden. Aldus viel de taak om de tot nu toe afzonderlijk gevoerde besprekingen te leiden, ten deel aan één enkele commissie, die samengesteld was uit vertegenwoordigers van alle meest belanghebbende mogendheden, terwijl twee dier mogendhe-

den vertegenwoordigd waren door hun eerste-ministers.

De samenstelling van de commissie en de organisatie van haar werkzaamheden zijn een karakteristiek voorbeeld van de werkwijze van den Volkenbond. De commissie heeft voortdurend de hulp ingeroepen van de technische organisaties van den Bond. Na de op te lossen vraagpunten nauwkeurig te hebben geformuleerd, verdeelde de commissie deze punten onder de verschillende commissies van deskundigen, die tot haar beschikking stonden. Het advies van de Financieele commissie beperkt zich tot dit programma, en omvat een volledig plan voor financieelen steun en administratieve reorganisatie.

In samenhang met hetzelfde programma onderzocht de economische commissie, welke economische maatregelen behoorden te worden aanbevolen.

Tegelijkertijd werd omtrent de juridische kwesties, die gedurende de werkzaamheden rezen, het advies ingewonnen van een juridische commissie, die voor een gedeelte samengesteld was uit experts van de verschillende delegaties, en voorts uit permanente medewerkers van het Volkenbonds-secretariaat.

De commissie zelve behandelde den politieken kant van de kwestie, en had tevens de algemeene leiding der werkzaamheden van de verschillende commissies. Zij nam daartoe kennis van de voorloopige rapporten, die deze commissies gedurende den loop hunner besprekingen inzonden.

De leden van de financieele commissie ¹⁾ en die der andere commissies, die hun medewerking verleenden, traden op, niet als vertegenwoordigers hunner respectieve Regeeringen, maar in de kwaliteit van deskundigen, uitgenoodigd door den Volkenbond, om hun technisch advies te geven. Hunne rapporten hielden dus voor hunne Regeeringen niet de verplichting in, om de daarin gedane aanbevelingen op te volgen. Maar de leden van die commissies waren niettemin in staat, met kennis van zaken de waarschijnlijkste houding van hun respectieve Regeeringen ten opzichte der verschillende problemen te beoordeelen. Bovendien was op dat zelfde oogenblik de Volkenbondsvergadering bijeen, waaraan de vertegenwoordigers der belanghebbende Regeeringen deelnamen. Dit waren gunstige voorwaarden voor de uitwerking van een doeltreffend en tevens aannemelijk plan. Hierdoor was het daarenboven mogelijk om aan de vertegenwoordigers van alle Regeeringen, wier hulp gevraagd werd, zonder verlies van tijd, uiteen te zetten waarom het voorstel juist in dezen vorm werd gedaan.

Het rapport van de financieele commissie.

De financieele commissie werd in de eerste plaats verzocht, gezamenlijk met de vertegenwoordigers van Oostenrijk na te gaan, welke maatregelen nuttig en noodig zouden zijn om het budget in evenwicht te brengen; binnen welken tijd deze maatregelen het verlangde resultaat zouden kunnen opleveren en ten slotte het bedrag in goud vast te stellen van het tekort, waarop men onvermijdelijk zou moeten rekenen gedurende de overgangperiode.

De commissie antwoordde, dat de voornaamste bezuinigingen verkregen dienden te worden door middel van een reorganisatie der staatsindustrieën, en door vermindering van het aantal staatsambtenaren. Zij merkte op, dat op het oogenblik op de staatsondernemingen een jaarlijksch verlies van 170 miljoen goudkronen wordt geleden (£ 7.800.000). Alleen de spoorwegen werken met een verlies van 124 miljoen (£ 5.700.000), voornamelijk omdat de loonen en salarissen automatisch stijgen met de kosten van levensonderhoud, terwijl de tarieven slechts een vijfde gedeelte bedragen van wat zij, volgens dienzelfden standaard berekend, zouden moeten zijn. Dit tekort dient binnen twee jaar te verdwijnen en gezien den belangrijken doorvoerhandel, moeten de spoorwegen later zelfs winst kunnen maken.

Wat het aantal ambtenaren betreft, vestigt de commissie er de aandacht op, dat Weenen, als hoofdstad van een land met 6 miljoen inwoners, thans meer ambtenaren telt dan toen het nog de hoofdstad was van een keizerrijk van meer dan 50 miljoen zielen. De commissie is van oordeel dat binnen een tijdsverloop van twee jaar, een derde gedeelte der hieruit voortvloeiende uitgaven kan worden bezuinigd, wat een bedrag vertegenwoordigt van 130 miljoen goudkronen (£ 6.000.000). Door de invoering dezer maatregelen zal de gewone begroting teruggebracht kunnen worden tot een bedrag van 237 mill. goudkronen of ongeveer £ 10.900.000.

Tegelijkertijd dient de opbrengst der belastingen geleidelijk verhoogd te worden en in twee jaar op 237 miljoen

¹⁾ De leden van de financieele commissie, die aan deze beraadslaging deelnamen, waren de heeren: Janssen, president, Arai, Avenol, Sir Basil Blacket (later vervangen door Mr. Fass), Dr. Pospisil, Sir Henry Strakosch en de heeren Maggiorino Ferraris en Sarasin, speciaal aan de commissie toegevoegd.

goudkronen gebracht, waardoor de begroting in evenwicht zou zijn. Het budget zou zelfs in de toekomst een overschot kunnen vertoonen. Echter moet men gedurende deze periode van twee jaren, zolang de vermindering van uitgaven en vermeerdering van inkomsten nog niet geheel is verwezenlijkt, rekenen op een totaal tekort van 520 miljoen goudkronen (£ 24.000.000) of op 650 miljoen goudkronen (£ 30.000.000) indien men in aanmerking neemt de gelden noodig voor de terugbetaling van de gedurende dit jaar gedane voorschotten, waarop niet van toepassing is het uitstel, dat voor de vroeger verleende credieten is toegestaan.

Daarna werd de commissie verzocht, mede te deelen, welke onderpanden Oostenrijk ter beschikking zou kunnen stellen als waarborg voor particuliere credieten. Het antwoord was, dat afgezien van het zoutmonopolie en de bosschen, (die als waarborgen zullen dienen voor de nieuwe circulatiebank), de ontvangsten van de douanen en het tabaksmonopolie beschikbaar zouden zijn om een leening te garanderen; als het noodig mocht zijn, zou de grondbelasting eveneens voor dit doel kunnen dienen. Na invoering der noodige administratieve hervormingen zullen de douanen en de tabak een jaarlijksche opbrengst van 80 miljoen goudkronen opleveren (£ 3.700.000) wat meer is dan het bedrag, naar schatting noodig voor de rente en aflossing van een maximum leening van 650 miljoen goudkronen).

De commissie was dus eenstemmig van meening, dat deze onderpanden ruimschoots voldoende zijn voor het garanderen van de voor de overgangperiode benodigde credieten, echter op één voorwaarde, n.l. dat de voorgestelde hervormingen worden ingevoerd en dat zoowel de binnen- als buitenlandsche orde gehandhaafd blijft.

Nadat de financieele zijde van het probleem aldus in groote lijnen was aangegeven, heeft de Financieele Commissie in bijzonderheden de middelen bestudeerd, waardoor men gedurende de twee overgangsjaren het tekort zou kunnen dekken en de wijze waarop de controle op de invoering der hervormingen en op het beheer der onderpanden voor de leening moest worden georganiseerd. Het zal gemakkelijker zijn, een overzicht te geven van de aanbevelingen der Financieele Commissie in dezen, na eerst de daarop gevolgde onderhandelingen te hebben uiteengezet.

Toen de Financieele Commissie haar rapport inleverde, gaf zij tevens te kennen, dat geen enkel plan op zichzelf alleen voldoende kon zijn om Oostenrijk te redden. Want naast de financieele kwestie en de kwestie van de begroting heeft men rekening te houden met het voornaamste punt: de economische toestand. Zelfs als Oostenrijk erin slaagde voorloopig zijn financieele positie te herstellen, zou deze verbetering niet duurzaam kunnen zijn, en zou het land niet aan de behoeften van zijn tegenwoordige bevolking kunnen voldoen, tenzij de productie vermeerderd wordt en aangepast aan de tegenwoordige omstandigheden, zoodat zoowel de handelsbalans (met inbegrip van den onzichtbaren uitvoer) als de begroting in evenwicht worden gebracht. De handelsbalans is op het oogenblik zeer ongunstig, maar deze toestand is slechts ten deele een gevolg van de inflatie en de desorganisatie van het muntstelsel. Het is dus van het hoogste belang alle mogelijke maatregelen te nemen, ten doel hebbende de verbetering der internationale handelsrelaties, de ontwikkeling van Weenen als opslagplaats en centrum voor den doorvoerhandel, en voor financieele transacties. Ook moet buitenlandsch kapitaal aangevraagd worden zich te interesseren voor de ontwikkeling der natuurlijke hulpbronnen van het land.

Maar deze kwesties vallen buiten het gebied van de Financieele Commissie. Als men een juiste financieele politiek volgt, zal de economische toestand van Oostenrijk vanzelf in evenwicht komen, of doordat de productie zal toenemen en groote lagen der bevolking productief werk zullen aangrijpen, of doordat de economische druk de bevolking zal doen emigreeren, of haar tot ellende zal brengen. In het ergste geval zou dit laatste nog te verkiezen zijn boven een algeheele chaos en verarming van het grootste gedeelte der bevolking in de steden, als noodzakelijk gevolg van het voortduren der tegenwoordige financieele desorganisatie, waardoor elke grondslag voor een economische stabilisatie wegvalt.

De economische commissie.

Tegelijk onderzocht de economische commissie ¹⁾ van den Volkenbond, of zij maatregelen kon voorstellen ter bevordering van het in evenwicht brengen van de handelsbalans, wat een groot probleem op zichzelf is. De commissie kwam tot de overtuiging, dat het plan van de financieele com-

¹⁾ De economische commissie vormde voor dit doel een speciale sub-commissie, bestaande uit de heeren: Serruys, Dvoracek, Guarneri, Heer en Sir Herbert Llewelyn Smith.

missie de basis moet zijn, waarop langzamerhand de economische reconstructie kan worden opgetrokken. Voor het oogenblik heeft zij zich dus beperkt tot het doen van enkele voorloopige aanbevelingen.

In de eerste plaats erkende zij, dat de oorzaken, ten gevolge waarvan de aanbevelingen van Porto Rose nog niet geheel in practijk zijn gebracht, nog altijd bestaan. Daarom beval zij Oostenrijk aan, verdragen met elk der successiestaten te sluiten op zoodanige wijze, dat deze verdragen zooveel mogelijk in overeenstemming zijn met het Protocol van Porto Rose, maar met dien verstande, dat elk verdrag zich aanpast aan de speciale omstandigheden waarin het voorzien moet.

In de tweede plaats gaf de commissie wat betreft de staatsbedrijven haar instemming te kennen met de opinie der financieele commissie, en drong erop aan, dat de Oostenrijksche Regeering zal overgaan tot hervorming zoowel van den binnenlandschen economischen toestand als van de wijze waarop de buitenlandsche handel wordt gedreven.

Het laatste stadium der onderhandelingen.

Intusschen had de Oostenrijksche commissie zelve een politieke verklaring opgesteld, ten doel hebbende het vertrouwen in de politieke en economische integriteit van Oostenrijk te herstellen. Alle bijzonderheden van het plan zijn aldus geleidelijk uitgewerkt met toestemming van de verschillende Regeeringsvertegenwoordigers, en op 30 September, den laatsten dag van de Volkenbondsvergadering, kon de Raad mededeelen, dat hoewel het plan nog niet geheel gereed was, hij alle hoop had, dat de definitieve tekst binnen eenige dagen door alle belanghebbende mogendheden zou worden ondertekend.

Dit resultaat werd op Woensdag 4 October bereikt. Frankrijk, Groot-Brittannië, Italië, Tsjecho-Slowakije en Oostenrijk ondertekenden drie protocollen, die met de annexen; waaronder het rapport van de financieele commissie, het plan van den Raad vormen.

J. ARTHUR SALTER,

Directeur van de Economische en Financieele Afdeling van het Volkenbondssecretariaat.

LONDENSCHER CORRESPONDENTIE.

De nederlaag der Labour Party bij de gemeentelijke verkiezingen; de strijd om de kapitaalheffing; de toelating van Canadeesch vee; de toestand in den landbouw; de Australische wisselkoers; het rubbervraagstuk.

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 4 November 1922:

The Asquith Government was turned out during the war very largely by the simple device of placarding London and the provinces with the words „Muddle! Muddle! Muddle!” They serve to describe accurately enough the state of mind of parties and electors faced with the poll on Nov. 15. It is becoming ever clearer that whoever does win this election, it will have been won on grounds which have nothing to do with the policies put forward, but owing to the obscure workings of the human soul. Nobody seems to know how people will vote: the electoral position is extraordinarily dark.

For the moment the right is jubilant, owing to the heavy defeats of the Labour Party in the municipal elections which have been held this week, and which have resulted in Labour losing some 300 seats. In some districts, where the working classes are in a clear majority, the whole of the Labour members have been turned out. The influence of the reckless financial policy followed by the Poplar Labour majority under the semi-Communist influence of Mr. George Lansbury has wrecked the chances of the Labour Party in municipal affairs for the next three years. Sentiment told against the party: though, to do its representatives justice, they were faced by a very difficult task. The distress was heaviest in just those districts where the rateable capacity was lowest: and thus it was easy to make great play with the supposed extravagance of the Labour councils, when, as a matter of fact, they had to impose heavier local taxation in order to raise a smaller sum proportionately. The

effect is bad, because it will mean that no check will now be placed on the cutting down of such activities as the Maternity and Child Welfare movement, which has done something to stem the worst effects of the prolonged period of depression through which we have been passing.

Insofar as this election is being fought upon rational issues at all, the fight over the capital levy is taking the first place. This, as I mentioned last week, is the main financial plank of the Labour Party, and is being denounced with fierceness by all the middle-class parties. Not that there is very much argument involved, it is so much easier to shout confiscation than to face the issue in a scientific spirit. Prof. Pigou and Sir Josiah Stamp are both doing this in the columns of the „Times”, but of course their reasoned statements never penetrate to the great mass of the voters at all. The trouble is that all this worked up indignation is preventing the country from asking itself what it means to do with the burden of the war-debt: the new Chancellor the Exchequer has already had to admit that it will be as much as he can do to balance this year's Budget on the existing scale of taxation, and that it is impossible to anticipate reductions of taxation in the near future. Now if the Labour Party had had the sense to bring out this aspect of the matter, they might have had a chance; as it is, their proposals look so much like a piece of class favoritism, that it is likely to lose them much support.

Meanwhile, the real issues which devour Europe are hardly mentioned: the somewhat lame attitude of the new Premier towards the question of reparations is all we have heard on this matter so far. But the inclusion of so many „Die Hards” in the Cabinet is not a very reassuring sign that this all important subject will receive adequate treatment by the new Government, and all that one can say is that the temptation to rush to extremes is mitigated by the indifference of the public. That the present Government is imbued with sounder views a u f o n d than its predecessor can hardly be admitted. Altogether, then, with the main question shelved, and with the likelihood of a majority in Parliament, protectionist in view, even if not prepared to put those principles to the test immediately, there is not much room for optimism.

This morning's papers contain the terms of the agreement between the British and Canadian Governments relative to the admission of Canadian cattle. This question can now be regarded as completely solved, since the Chambers of Agriculture have decided not to oppose future legislation or press for an alteration of policy: a sign that the state of public opinion is too clear to permit of any doubt. The agreement provides for direct shipment, for quarantine for the cattle before shipment, and daily inspection of the cattle during transit, whilst there are to be specified places of entry only, with further examination upon entry. The admission of stock capable of breeding is not covered by this agreement: before such cattle can be admitted an order must be placed before both Houses of Parliament, and ceases to be of effect if a motion is carried against it. Canadian and British conditions of entry are to be reciprocal, and it is agreed that the conditions arrived at are not to be restricted to the admission of Canadian cattle, but are to apply to the admission of the stock of other portions of the Empire.

Meanwhile, there is considerable alarm, not only in Conservative circles, but also in the Labour and Liberal camps, at the immediate outlook for British agriculture. Wages are still falling in the rural districts: and the fall in the price of wheat has made the task of the arable far-

mer almost impossible. The only advice which even the experts can give at the moment is to turn from arable to grass, but this involves cutting down the demand for agricultural labour, and it is not easy to see how at the moment the industries of the country are to absorb the displaced men, likely as these are to be the less efficient men in any case. It is said that the Labour Party has a much better chance in the rural districts than in the urban ones, for the labourers resent the abolition of the Wages Boards, which gave them some protection.

Proposals are again floating about with regard to the Australian exchange: Last year the tendency was for the Australian Banks to find themselves without adequate funds in London, and they had the greatest difficulty in financing exports to Australia. Now they are the exact opposite: the heavy wool shipments and the high prices of wool have given them very large balances in London, whilst there is no reverse movement of remittance to even things up. It is again proposed that the Australian Government shall amend the conditions of the note issue so as to allow the issue of notes in Australia against sterling deposits in London. Were this accepted, we would have the gold exchange standard system working between this country and Australia, which would not be at all a bad thing.

The adoption of the proposals of the Stevenson Committee on Rubber Restriction by the Colonial Office has produced a sharp passage of arms between the Rubber Growers and the India Rubber Manufacturers Association: the latter attacking the whole scheme as an encouragement to inefficiency. The R. G. A. in their reply stand to the proposals on the ground that it will still be in the interests of the individual planters to exercise efficient methods of production, whilst it is not to the interest of the users either to have a fluctuating price, or run the danger of a rubber famine in a few years time when trade shall have again revived.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers voor de bedrijvigheid in landbouw en veeteelt, mijnbouw en in-

*dustrie der Vereenigde Staten.*¹⁾ — De cijfers voor mijnbouw en industrie vertoonden in Juli over 't algemeen een daling, ten deele een seizoenverschijnsel, ten deele gevolg van de ongeregelde toestanden in het land. In Augustus daarentegen werd de stijging voortgezet. De aanvoeren van tarwe bleven in beide maanden bij die van de overeenkomstige perioden van het vorig jaar ten achter, die van rogge bleven in Juli bij de Juni-cijfers achter, om echter in Augustus buitengewoon groot te zijn.

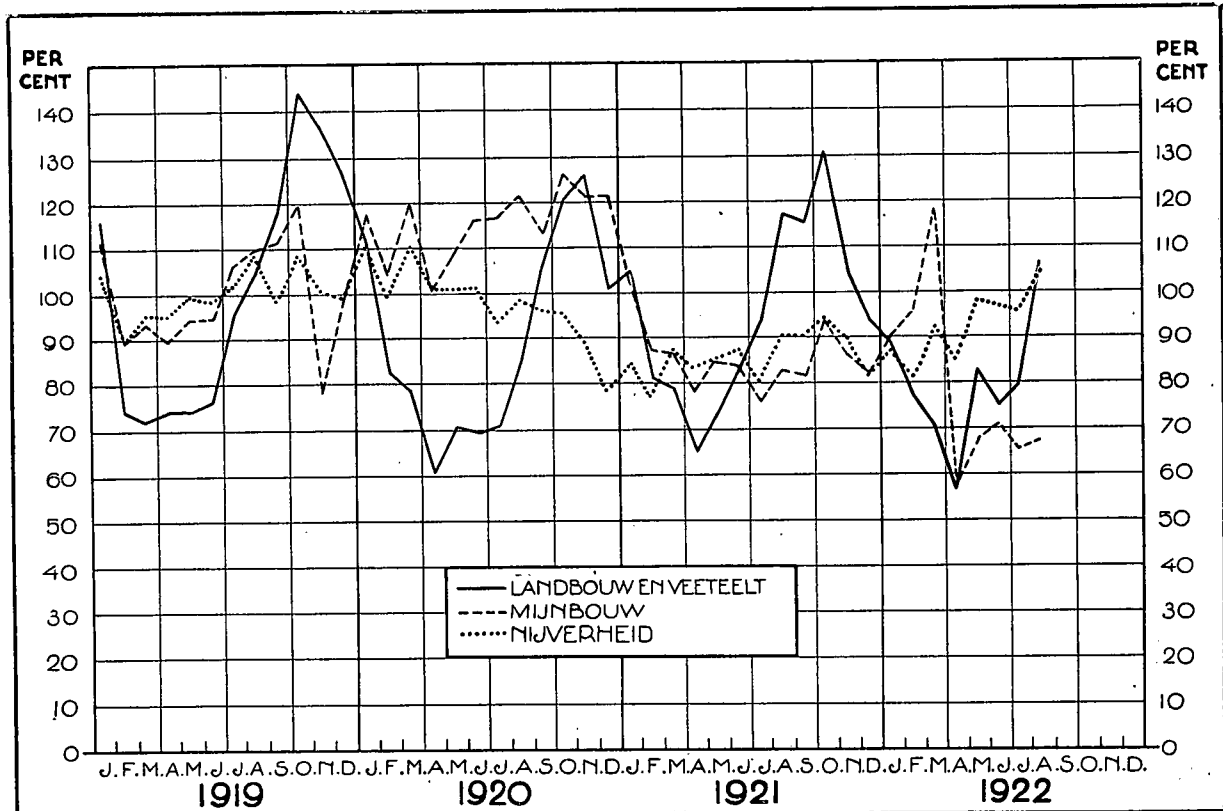
De bedrijvigheid in de textielnijverheid vertoonde in Augustus een aanzienlijke toeneming. De consumptie van ruwe katoen in deze maand was de grootste sinds Juni 1920. Ook de consumptie van zijde vertoonde een uitgesproken stijging en kwam op een punt, dat sinds Januari 1920, de maand, waarover voor 't eerst cijfers werden verzameld, niet meer bereikt was. Desniettenstaande nam de voorraad ruwe zijde in Augustus nog met 5041 balen toe.

De productie van anthraciet vertoonde in Juli een geringe stijging bij Juni vergeleken, doch was evenals in die maand en in Augustus onbeteekeend. Minder invloed had de staking der mijnwerkers op de productie van bitumineuze steenkool, die echter met 17.030.000 tons in Juli toch nog slechts 56 pCt. bedroeg van die in Juli 1921 en in Augustus hier maar weinig bovenuit kwam.

De productie van ruwe petroleum overtrof in Juli die van Juni met meer dan een miljoen barrels en die van Juli 1921 met ongeveer 6.000.000 barrels. Het aantal nieuwe, produceerende bronnen vertoont sinds September 1921 een voortdurende stijging en bereikte in Juli het cijfer 1798. In Augustus daalde de productie eenigszins, terwijl de voorraden toenamen. De Juli-productie van gasoline was de grootste tot dusverre ooit bereikte.

De ruwijzervoortbrenging steeg in Juli een weinig, doch daalde in Augustus aanzienlijk, die van stalen ingots daalde in beide maanden. De staat van onuitgevoerde orders der Steeltrust bleef, gelijk bekend, stijgende cijfers vertoonen. De automobielenijverheid rapporteerde zoowel voor personen- als vrachtauto's cijfers, slechts door die van Juni 1920 overtroffen.

¹⁾ Zie pgn. 799 van dezen jaargang.

Na een daling in Juli vertoont het aantal geladen spoorwagens een stijging van 9 pCt. in Augustus, daarmee aanzienlijk boven het cijfer van Augustus 1921 uitkomende. In Juli kon het toenemend graanvervoer de daling in het kolentransport slechts ten deele compenseeren, in Augustus droegen graan, vee, kolen en hout alle tot de stijging bij, terwijl voor erts het hoogste cijfer sinds October 1920 bereikt werd.

Het bedrag der gegunde aanbestedingen was in Augustus wat geringer dan in Juli, doch zoowel aantal als waarde der verleende bouwvergunningen steigen. De productie van cement en vuurvaste steen was in Augustus grooter dan in Juli.

Aanvoeren van agrarische producten.

(Maandelijksch gemiddelde van 1919 = 100.)

Datum.	Algemeen totaal. 1)	Totaal vee.	Totaal graan.	Katoen.	Fruit.	Tabak.
1921						
Januari	105.0	96.5	97.9	110.8	94.6	195.7
Februari	81.1	73.9	66.7	77.1	95.5	297.4
Maart	79.4	76.4	77.5	57.8	137.4	181.1
April	66.3	74.2	60.5	51.3	175.1	24.1
Mei	73.6	77.3	71.7	67.4	139.0	8.9
Juni	82.2	81.9	96.0	57.8	183.3	4.1
Juli	93.4	68.1	151.9	52.7	123.8	12.1
Augustus	116.7	85.4	195.5	56.0	86.4	54.7
September	115.3	85.9	151.6	114.7	79.9	79.3
October	130.9	107.0	121.3	195.3	69.9	107.6
November	104.6	99.2	65.3	163.2	34.7	188.4
December	92.4	82.0	79.0	133.4	83.6	69.5
1922						
Januari	88.9	91.8	83.8	76.8	96.1	113.2
Februari	77.7	76.5	92.3	43.3	55.5	101.2
Maart	70.7	79.2	73.0	42.8	130.4	27.5
April	57.4	71.8	49.6	37.0	103.0	5.5
Mei	82.6	90.2	92.5	50.1	105.7	3.9
Juni	75.1	88.7	77.1	43.0	93.8	1.5
Juli	79.8	81.2	106.4	33.4	59.3	12.3
Augustus	106.7 ²⁾	96.5	153.8	48.3	43.1	55.2 ²⁾

1) Combinatie van 14 onafhankelijke reeksen.

2) Gedeeltelijk geraamd.

Minerale productie.

(Maandelijksch gemiddelde van 1919 = 100.)

Datum.	Algemeen totaal. 1)	Bitumi-neuze steenkool.	Anthraciet.	Petroleum.	Ijzer.	Koper.	Zink.	Lood.
1921								
Januari	102.8	105.5	100.8	120.3	94.8	80.0	65.9	79.5
Februari	87.5	80.8	104.8	111.2	76.0	71.2	45.2	73.4
Maart	86.8	79.6	100.8	130.2	62.6	83.0	40.0	76.6
April	78.7	72.2	104.8	127.3	46.8	47.6	42.1	69.0
Mei	84.7	87.3	102.0	133.2	47.9	22.6	45.9	72.9
Juni	83.9	88.7	105.9	128.4	41.8	18.1	49.5	74.8
Juli	76.7	79.6	95.9	128.1	33.9	16.6	39.4	73.4
Augustus	82.8	90.5	97.9	130.1	37.4	19.9	37.2	82.7
September	81.6	91.9	96.9	116.3	38.7	19.5	36.6	79.5
October	93.9	114.6	103.1	113.2	48.9	22.9	37.0	83.0
November	86.0	94.2	93.3	120.0	55.5	20.8	53.8	—
December	82.0	81.1	81.4	133.3	64.7	17.3	56.0	—
1922								
Januari	90.0	98.5	85.1	137.1	64.3	24.1	60.3	—
Februari	95.1	107.3	92.0	130.8	63.9	34.8	57.3	—
Maart	117.1	131.5	119.1	149.1	79.9	57.6	67.5	118.6
April	58.6	41.3	0.3	141.9	81.3	71.3	65.6	103.5
Mei	67.9	53.1	0.6	147.7	90.5	82.6	69.8	89.0
Juni	70.6	58.4	1.1	143.8	92.6	92.7	72.6	90.4
Juli	65.4	44.5	1.6	148.0	94.2	85.0	81.2	84.4
Augustus	67.5	58.3	2.2	147.1	71.1	94.2	79.9	97.5

1) Combinatie van 7 onafhankelijke reeksen.

Industriele productie. (Maandelijksch gemiddelde van 1919 = 100.)

Datum.	Algemeen totaal. 1)	Staal.	Hout.	Papier.	Petroleum.	Textiel-goederen.	Leder.	Levensmiddelen.	Tabak.
1921									
Januari ..	84.5	87.6	67.7	87.8	127.7	72.0	63.5	88.2	87.8
Februari ..	77.4	69.6	75.7	79.5	106.8	73.1	62.8	77.4	94.1
Maart ...	87.8	62.5	89.3	84.4	113.0	90.8	72.0	88.1	106.1
April	83.1	48.3	87.5	81.7	113.8	91.5	75.8	84.0	95.5
Mei	84.4	50.3	100.4	72.4	114.7	95.0	83.2	82.2	99.3
Juni	87.1	39.9	89.6	70.2	110.1	101.9	81.1	85.1	106.8
Juli	80.1	31.9	85.3	65.6	108.3	94.5	76.3	85.5	100.6
Augustus ..	90.7	45.3	99.7	75.6	110.6	103.4	85.7	98.5	117.2
September ..	90.2	46.7	92.9	78.6	110.2	105.5	80.3	92.8	111.6
October ..	94.6	64.3	103.1	90.8	119.7	104.8	86.2	99.8	115.8
November ..	89.5	66.0	100.7	95.8	117.1	100.4	90.9	89.4	102.9
December ..	81.3	56.8	92.2	94.7	119.6	99.7	93.0	85.2	76.8
1922									
Januari ..	87.0	63.4	100.7	95.0	119.0	112.2	88.2	91.3	90.6
Februari ..	81.4	69.3	95.4	90.0	119.0	96.8	78.1	88.5	83.8
Maart ...	90.9	94.3	102.5	108.4	123.9	107.6	78.5	96.5	98.4
April ...	84.7	97.0	98.1	164.3	124.4	91.3	70.7	84.9	89.6
Mei	98.1	107.8	121.1	112.3	132.2	108.9	70.4	96.8	108.1
Juni	—	104.8	104.4	110.6	—	107.4	72.4	98.9	—
Juli	95.3	98.9	104.3	99.9	146.2	95.0	72.1	97.5	114.8
Augustus ..	104.6 ²⁾	88.1	119.3 ²⁾	110.7	141.2	115.7	69.7	104.5	134.1

1) Combinatie van 34 onafhankelijke reeksen.

2) Gedeeltelijk geraamd.

BOEKAANKONDIGING.

Handboek voor de kennis van Nederland en Koloniën, samengesteld met medewerking van verschillende Departementen van Algemeen Bestuur en uitgegeven door het Departement van Buitenlandsche Zaken (Directie van Economische Zaken).

Den Haag. — 1922. XVIII en 602 blz. Met 53 deels gekleurde kaarten en afbeeldingen. Gr. 8vo.

Dat onze regeering op het standpunt staat, dat op het gebied der economische voorlichting de Staat nog steeds een taak van beteekenis naast de werkzaamheden van belanghebbenden heeft te vervullen, bleek op 17 Mei jl. nog weer uit het antwoord, dat Minister van Karnebeek in de Eerste Kamer aan de heeren Cremer en Blomjous gaf, toen deze op versoering der staatsbemoeiing op dit gebied hadden aangedrongen.

Als een uiting van het streven naar betere voorlichting van het buitenland ligt thans het hierboven genoemde „Handboek” voor ons, dat een samenvattend overzicht bevat van de bronnen van 's lands welvaart en van de organen van het maatschappelijk verkeer.

De vraag rijst in de eerste plaats, of aan een dergelijk geheel nieuw werk behoefte bestond en vervolgens of een boek van dezen opzet het beste aan het gestelde doel beantwoorden zal. Onwillekeurig denkt men aan Everwijn's bekende werk en vraagt zich af of dit bijgewerkt tot op heden en uitgebreid met hoofdstukken over verkeerswezen, geld- en fondsenhandel, landbouw, veeteelt en zuivelindustrie niet even goed of beter dienst had kunnen doen dan het onderhavige „Handboek”.

Deze beperking tot het eigenlijke bedrijfsleven, waarmee gepaard had kunnen gaan verstrekking van gegevens, noodig voor de beoordeeling der credietwaardigheid van Nederland door onze huidige en eventuele, toekomstige crediteuren, ware voldoende geweest. Het „Handboek” bestrijkt een ruimer terrein, doch bevat daardoor hoofdstukken en beschouwingen, die althans voor de economische voorlichting van het buitenland slechts van problematieke waarde schijnen te zijn. Gedacht wordt hierbij b.v. aan de beschouwingen over de bewoners van ons land, hun afkomst en karakter, over de volksgezondheid, de sociale politiek,

aan die over ons financieele systeem, welke een groot deel beslaan van het hoofdstuk over de Staatsfinanciën. Het kan intusschen zijn, dat van een behoefte aan mededeelingen van dezen aard gebleken is. Een enkel woord ter toelichting ware dan echter wel op zijn plaats geweest.

Zal nu, afgezien van het bovenstaande, het werk de taak, waarvoor het bestemd is, kunnen vervullen? Ongetwijfeld heeft het eigenschappen, die tot een bevestigend antwoord zouden kunnen doen neigen. Toch zijn er bedenkingen.

In de eerste plaats: van welk nut zal het zijn voor dat belangrijke deel van ons consulaire corps, dat de Nederlandsche taal niet machtig is? Verder blijft, mede ongetwijfeld door het groote terrein, dat de inhoud bestrijkt, de behandeling der stof in diepte herhaalde malen bij „Everwijn” ten achter, terwijl bovendien het verband tusschen de belangrijkheid der onderwerpen en de ruimte, die hun behandeling beslaat, meer dan eens zoek is. Aan de droogmaking der Zuiderzee, toch geheel toekomstmuziek, worden 14 pagina's gewijd. De textielindustrie, een onzer belangrijkste takken van exportnijverheid, moet het daarentegen met 5 pagina's stellen, de margarineindustrie, minstens even belangrijk, wordt in zegge 13 regels „behandeld”. Aan het Burgerlijk Luchtvaartverkeer daarentegen zijn 18 pagina's ingeruimd! Over de sigarenindustrie als exportnijverheid leest men: „ongeveer 275 sigarenfabrieken werken op groote schaal voor export, naar alle deelen der wereld.” En zoo is er meer. Een behoorlijke behandeling viel daarentegen aan waterwegen en havens, zeescheepvaart en bankwezen ten deel.

De cijfers en gegevens van „Everwijn” loopen slechts tot 1906. Dat er ten bate der economische voorlichting dringend behoefte bestond aan een samenvattende publicatie, waarin vooral de latere ontwikkeling geschetst wordt, is dan ook moeilijk voor te spreken vatbaar te achten. Het „Handboek” voorziet dus zeker in een leemte, ook al had deze op de boven uiteengezette gronden wellicht op meer gelukkige wijze aangevuld kunnen worden.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned.	{ Disc. Wissels. 4	18 Juli '22	Zweeds. R.ksbk 5	10 Mrt. '22
Bk.	{ Bel.Binn.Eff. 4	18 Juli '22	Bk. v. Noorw. . 5	17 Aug. '22
	{ Vrsch. in R.C. 5	18 Juli '22	Zwits. Nat. Bk. 3½	2 Mrt. '22
Bk. van Engeland	3	13 Juli '22	Belg. Nat. Bk. 5-5½	19 Mei '21
Duitsche Rijksbk. . 8	21 Sept. '22	Bank v. Spanje 5½	18 Mei '22	
Bk. van Frankrijk 5	11 Mrt. '22	Bank v. Italië 6	20 Mei '20	
Oostenr. Hong. Bk. 8	2 Sept. '22	F. Res. Bk. N.Y. 4	21 Juni '22	
Nat. Bk. v. Denem. 5	25 Apr. '21	Javaasche Bank 3½	1 Aug. '09	

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
4 Nov. '22	3 7/8 1)	3 3/4 1)	2 1/2	4-5/8	—	4 3/4-5 1)
30 O. 4 N. '22	3 7/8-4	3 3/4-4 1/8	2 3/8-1/2	4-5/8	—	4 1/2-6 1/2
23-28 O. '22	3 3/4-7/8	3 3/4-4 1/4	2 3/8-1/2	4-5/8	—	4-6 1/4
16-21 „ '22	3 3/4-7/8	3 3/4-4 1/4	2 1/4-3/8	4-5/8	—	4 1/2-6 1/2
31 O. 5 N. '21	4 3/8-1/2	3-4	3 3/4-7/8	4-5/8	—	4-6
1-6 N. '20	4 1/4-3 3/5	4 1/2-5	6 5/8	4-5/8	—	9-10
20-24 Juli '14	3 1/8-3 3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	5 1/2-7 1/2

1) Noteering van 3 November.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

De wisselmarkt was deze week voor de meeste wissels flauw gestemd. Het sterkste werden franken en marken beïnvloed, echter ook Londen liep eenigszins terug en daalde van 11,40% tot 11,39. Parijs en België waren aanvankelijk iets beter, maar werden later sterk aangetast door de daling der marken. Deze werden opnieuw bijna gehalveerd. Geopend op ca. 6,50, werd een oogenblik voor 3,75 verhandeld. Een klein herstel mocht niet aanhouden; heden werd opnieuw voor 3,75 afgedaan. Dollars eveneens aangeboden. Skandinavisch vrij stationnair. Daarentegen Zwitserland belangrijk hooger, ofschoon later eveneens weer lager verkrijgbaar. Indië 97¼-97¾.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	Brussel **)	New York**)
30 Oct. 1922..	11.41 3/4	17.72 1/2	0.059 1/2	0.003 3/4	16.50	2.56 3/8
31 „ 1922..	11.39 7/8	17.95	0.0552 1/2	0.003 1/2	16.56	2.55 1/2
1 Nov. 1922..	11.40 1/2	18.02 1/2	0.0562 1/2	0.003 1/2	16.78 1/2	2.55 1/2
2 „ 1922..	11.39	17.77 1/2	0.0485	0.003 1/2	16.53 1/2	2.55 1/2
3 „ 1922..	11.38 3/4	17.52 1/2	0.0420	—	16.32	2.54 1/2
4 „ 1922..	11.39 1/4	17.52 1/2	0.043	0.003 1/2	—	—
Laagste d. w. 1)	11.38	17.42 1/2	0.037	0.003	16.20	2.54 3/4
Hoogste „ „ 1)	11.43 1/2	18.10	0.065	0.004	16.85	2.56 1/2
28 Oct. 1922	11.43 1/2	18.05	0.06 1/2	0.0036	16.50	2.57
21 „ 1922..	11.40 3/8	18.87 1/2	0.05 1/2	0.003 3/4	17.55	2.55 3/8
Muntpariteit..	12.10	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Noteering van 27 October. 3) Idem van 20 October.

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Christiania *)	Zwitserland *)	Spanje 1)	Balavia telegrafisch
30 Oct. 1922	68.65	51.50	46.40	46.30	39.05	97 1/2-97 3/4
31 „ 1922	68.60	51.60	46.40	46.15	39.05	97 1/2-97 3/4
1 Nov. 1922	68.70	51.50	46.65	46.30	39.07 1/2	97 1/2-97 3/4
2 „ 1922	68.65	51.55	46.60	46.75	39.10	97 1/2-97 3/4
3 „ 1922	68.65	51.25	46.60	46.40	38.95	97 1/2-97 3/4
4 „ 1922	68.69	51.45	46.60	47.67 1/2	38.95	97 1/2-97 3/4
L'ste d. w. 1)	68.30	51.30	46.10	46.10	38.90	97 1/4
H'ste „ „ 1)	68.75	51.75	46.80	47.10	39.20	97 3/4
28 Oct. 1922	68.80	51.70	46.—	46.55	39.—	97 1/4-1 1/2
21 „ 1922	68.30	51.20	45.30	46.65	39.17 1/2	97 1/4-1 1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN OCTOBER 1922.

Provinc. en Gemeentelijke leeningen f	22.794.710,—
zijnde:	
Soerabaia f 6.000.000,— 6 % obl. a 93 1/2 %.	
's-Hertogenbosch f 2.500.000,— 5 1/2 % obl. a 98 %.	
Amsterdam f 14.825.000,— 5 1/2 % obl. a 96 %.	
Semarang f 747.000,— 6 % obl. a 93 %.	
Industriele Ondernemingen	85.000,—
zijnde:	
Pierre Hustinx Zeepfabrieken f 85.000,— aand. a 100 %.	
Totaal	f 22.879.710,—
Totaal der emissies in Januari . . .	f 35.581.700,—
Februari	12.702.500,—
Maart	89.233.000,—
April	30.630.570,—
Mei	22.772.340,—
Juni	5.110.000,—
Juli	148.747.500,—
Augustus	1.700.000,—
September	54.500.000,—
October	22.879.710,—
Algemeen Totaal	f 423.557.320,—

Bovendien:

f 64.130.000,— 3/m. Schatkistpromessen a f 990,—
 „ 26.450.000,— 6/m. „ „ „ 980,39
 „ 14.793.000,— 4 1/2 % Schatkistbiljetten „ „ 1000,—
 terwijl voorts ook hier te lande gelegenheid bestond tot inschrijving op de uitgiften van Holland-Canada-Hypotheekbank Can. \$ 400.000,— 6 % pandbrieven a 100 % en N.V. Hollandsch-Duitsche Handelsbank Mrk. 60.000.000,— aand. a 200 % benevens Mrk. 800.000.000,— 4 % obl. a 100 %.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. p. frs.)	Zicht Berlijn (in ct. p. Mk)	Zicht Amsterd (in cts. p. gld.)
4 Novemb. 1922	4.46.25	6.87	0.01 ⁵ / ₈	39.17
Laagste d. week	4.45.37	6.83	0.01 ⁵ / ₈	39.04
Hoogste „ „	4.46.50	7.05	0.02 ³ / ₈	39.18
28 Oct. 1922	4.46.—	7.03	0.02 ⁷ / ₁₆	39.05
21 „ 1922	4.46.—	7.33	0.02 ⁵ / ₈	39.18
Muntpariteit ..	4.86.67	5.18 ¹ / ₄	95 ¹ / ₄	40 ¹ / ₁₆

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	21 Oct. 1922	28 Oct. 1922	30 Oct./4 Nov. '22 Laagste	4 Nov. '22 Hoogste	4 Nov. 1922
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 ¹³ / ₃₂	97 ¹³ / ₃₂	97 ¹³ / ₃₂	97 ¹³ / ₃₂	97 ¹³ / ₃₂
*B. Aires ¹⁾ ..	d. p. \$	44 ⁷ / ₃₂	44 ¹ / ₈	43 ¹⁵ / ₁₆	44 ³ / ₁₆	44 ¹ / ₈
Calcutta	Sh. p. rup.	1/32 ²¹ / ₃₂	1/32 ²¹ / ₃₂	1/32 ²¹ / ₃₂	1/32 ²¹ / ₃₂	1/32 ²¹ / ₃₂
Hongkong	id. p. \$	2/5 ²¹ / ₃₂	2/5 ¹³ / ₁₆	2/5 ³ / ₈	2/6	2/5 ⁵ / ₈
Lissabon	d. per Mil.	2 ¹¹ / ₁₆	3 ³ / ₄	2 ⁵ / ₈	3 ⁵ / ₈	2 ¹¹ / ₁₆
Madrid	Peset. p. £	29.11	29.21 ¹ / ₂	29.13	29.35	29.29
*Montevideo ¹⁾	d. per \$	42	42 ¹ / ₄	42	42 ¹ / ₂	42 ¹ / ₄
Montreal....	\$ per £	4.46 ¹ / ₄	4.45 ¹ / ₂	4.44 ¹ / ₄	4.47	4.46 ³ / ₁₆
*R.d.Janeiro.	d. per Mil.	6	6 ¹ / ₈	6 ¹ / ₁₆	6 ³ / ₁₆	6 ¹ / ₈
Rome	Lires p. £	106 ⁹ / ₁₆	112 ¹ / ₄	103 ⁷ / ₈	114	106 ¹ / ₂
Shanghai	Sh. p. tael	3/5 ³ / ₈	3/3 ¹³ / ₁₆	3/3	3/4 ¹ / ₂	3/3 ³ / ₁₆
Singapore ..	id. p. \$	2/4 ³ / ₃₂	2/4 ¹ / ₈	2/4 ³ / ₃₂	2/4 ⁷ / ₃₂	2/4 ³ / ₁₆
*Valparaiso..	peso p. £	31.90	33.50	32.90	33.60	33.60
Yokohama ..	Sh. p. yen	2/1 ²⁹ / ₃₂	2/1 ¹⁵ / ₁₆	2/1 ¹⁵ / ₁₆	2/2 ¹ / ₃₂	2/2

* Koersen der voorafgaande dagen. ¹⁾ Telegrafisch transfert.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen		te New York
4 Nov. 1922	33 ³ / ₄	66 ³ / ₄
28 Oct. 1922	34 ¹ / ₈	67 ¹ / ₈
21 „ 1922	33 ³ / ₄	66 ³ / ₄
5 Nov. 1921	39 ⁷ / ₈	69 ¹ / ₂
6 Nov. 1920	54 ³ / ₈	82
20 Juli 1914	24 ¹⁵ / ₁₆	54 ¹ / ₈

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 6 November 1922.

Activa.		
Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 130.581.428,40 B.-bk. „ 39.149.315,08 Ag.sch. „ 64.841.297,62	f 234.572.041,10
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef.	74.415.006,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. „		74.415.006,—
Beleeningen	H.-bk. f 29.915.828,42 incl. vrsch. B.-bk. „ 7.975.826,23 in rek.-crt. Ag.sch. „ 80.669.203,91 op onderp.	f 118.560.858,56
Op Effecten	f 109.913.994,20	
Op Goederen en Spec.	8.646.864,36	118.560.858,56
Voorschotten a. h. Rijk		13.619.536,16
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 56.239.305,— Muntmat., Goud 525.550.137,91	f 581.789.442,91
Munt, Zilver, enz. „	8.853.548,99	
Muntmat., Zilver „		590.642.991,90
Effecten	Bel. v. h. Res. fonds. f 5.621.200,18 id. van ¹ / ₅ v. h. kapit. „ 3.980.270,12	9.601.470,30
Geb. en Meub. der Bank		4.522.000,—
Diverse rekeningen		31.940.282,93
		f 1.077.874.186,95
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	5.660.599,75	
Bijzondere reserve	1.675.581,33	
Bankbiljetten in omloop	1007.026.045,—	
Bankassigatiën in omloop	2.414.669,14	
Rek.-Cour. } Het Rijk f — saldo's: } Anderen „ 30.059.805,92		30.059.805,92
Diverse rekeningen		11.037.485,81
		f 1.077.874.186,95

NED. BANK 6 November 1922 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo	f 382.047.300,60
Op de basis van ² / ₅ metaaldekking	174.147.196,59
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	1.910.236.500,—
Verschillen m.d. vorig. weekst.:	Meer Minder
Disconto's	19.592.697,01
Buitenlandsche wissels	1.285.031,—
Beleeningen	924.332,53
Goud	300,—
Zilver	61.053,12
Bankbiljetten	12.783.970,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	8.070.624,26

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischbare schulden
6 Nov. 1922	581.789	8.854	1.007.026	32.474
30 Oct. 1922	581.789	8.915	994.242	24.023
23 „ 1922	581.789	8.805	974.100	29.828
16 „ 1922	581.789	8.685	985.592	27.022
9 „ 1922	581.789	8.581	990.847	27.003
7 Nov. 1921	605.969	8.628	1.054.282	45.683
8 Nov. 1920	636.141	19.354	1.090.924	88.142
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dek-kings-percentage
6 Nov. 1922	234.572	80.000	118.561	382.047	57
30 Oct. 1922	214.979	65.000	119.485	386.355	58
23 „ 1922	211.551	65.000	107.152	388.849	59
16 „ 1922	218.347	70.400	106.087	387.256	58
9 „ 1922	215.093	62.400	111.905	386.104	58
7 Nov. 1921	321.706	130.000	118.682	393.864	56
8 Nov. 1920	149.284	9.000	299.179	418.886	56
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van ²/₅ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	30 Oct. 1922	6 Nov. 1922
Aan schatkistpromessen..	f 459.280.000,—	f 467.290.000,—
waarv. direct bij Ned. Bk. „	65.000.000,—	80.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	197.661.000,—	197.166.000,—
Aan zilverbons	30.445.518,—	31.283.364,—
Onder de vlottende schuld is begrepen:		
Voorsch. aan de Koloniën „	306.232.000,—	307.523.000,—
Voorschot aan Gemeenten „	31 Augustus	30 September
voor door Rijk voor hen „	86.936.544,—	93.437.267,—
te heffen Ink. belasting „		
Tegoed v.d. Postch. & G. dst	30 Oct. 68.969.916,—	6 Nov. 71.297.578,—

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischb. schulden	Beschikk. metaal-saldo
28 Oct. 1922	211.250		264.000	125.000	133.450
21 „ 1922	206.000		267.500	113.500	129.800
14 „ 1922	206.750		270.000	112.500	130.250
23 Spt. 1922	149.348	54.519	267.102	108.776	129.347
16 „ 1922	147.722	54.233	270.644	105.641	127.327
9 „ 1922	149.304	54.104	270.306	105.072	128.944
29 Oct. 1921	162.160	24.043	292.034	105.746	107.073
30 Oct. 1920	225.160	8.450	370.883	220.592	115.435
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Belee- ningen	Voor- schotten aan het Gouv.nem.	Dioerse reke- ningen ¹⁾	Dek- kings- percen- tage
28 Oct. 1922		184.500		44.000 ³⁾	***	54
21 „ 1922		182.000		44.600 ³⁾	***	54
14 „ 1922		183.500		44.000 ³⁾	***	54
23 Spt. 1922	35.427	33.118	103.541	—	25.323	54
16 „ 1922	37.306	33.351	103.283	—	24.417	54
9 „ 1922	35.136	33.152	104.604	—	23.825	54
29 Oct. 1921	35.375	20.457	125.394	27.881	11.543	47
30 Oct. 1920	28.558	29.849	136.188	139.084	36.141	39
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	6.446	2.228	44

¹⁾ Sluippost activa. ²⁾ Basis ²/₅ metaaldekking. ³⁾ Creditsaldo.

DE SURINAAMSCHEN BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opschb. schulden	Disconto's	Div. rekening ¹⁾
23 Sept. 1922....	1.277	1.718	894	1.158	464
16 " 1922....	1.277	1.772	868	1.194	483
9 " 1922....	1.277	1.874	665	1.178	457
2 " 1922....	1.277	1.882	739	1.159	469
26 Aug. 1922....	1.295	1.739	869	1.159	459
19 " 1922....	1.298	1.744	917	1.173	452
24 Sept. 1921....	1.514	2.031	1.575	1.975	227
25 Sept. 1920....	1.054	1.981	975	1.816	418
25 Juli 1914....	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
1 Nov. 1922	127.435	123.159	287.993	27.000	244.930
25 Oct. 1922	127.433	121.886	287.170	27.000	244.253
18 " 1922	127.435	121.690	289.338	27.000	246.618
11 " 1922	127.427	122.570	291.397	27.000	248.620
4 " 1922	127.422	123.200	291.143	27.000	249.108
27 Sept. 1922	127.432	122.467	289.127	27.000	246.456
2 Nov. 1921	128.418	125.140	313.655	28.500	276.500
3 Nov. 1920	123.146	128.458	355.985	28.500	324.701
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-perc. ¹⁾
1 Nov. '22	50.665	68.190	15.034	108.845	22.726	18,34
25 Oct. '22	47.654	71.435	15.201	110.180	23.996	19,14
18 " '22	46.058	68.836	12.218	109.167	24.196	19,92
11 " '22	54.892	66.704	15.160	112.052	23.307	18,32
4 " '22	60.267	73.590	16.696	122.167	22.672	16,33
27 Sept. '22	44.063	71.386	16.829	103.831	23.414	19,40
2 Nov. '21	56.944	80.913	16.250	125.652	21.727	15,31
3 Nov. '20	63.973	73.870	18.143	115.135	13.158	9,87
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ¹ / ₈

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehenskassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-perc. ¹⁾
31 Oct. '22	1.067.996	1.004.853	41.026.323	469.456.818	9
23 " '22	1.059.934	1.004.854	39.338.089	409.973.301	10
14 " '22	1.051.414	1.004.854	31.420.080	374.506.332	9
7 " '22	1.044.445	1.004.855	22.848.430	344.171.631	7
30 Sept. '22	1.033.740	1.004.856	21.828.959	316.869.799	7
23 " '22	1.032.762	1.004.858	27.293.999	290.678.147	10
30 Oct. '21	1.007.868	993.631	4.589.992	91.527.679	6
30 Oct. '20	1.098.214	1.091.667	21.340.019	63.596.445	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal	In kas bij de Reichsbank
31 Oct. 1922	578.356.761	140.779.259	***	***
23 " 1922	482.302.075	112.161.295	53.400.000	39.300.000
14 " 1922	453.370.290	116.112.702	45.600.000	31.400.000
7 " 1922	399.616.122	87.390.199	37.000.000	22.800.000
30 Sept. 1922	400.004.064	110.012.377	35.900.000	21.800.000
23 " 1922	331.761.934	71.692.739	41.248.900	27.282.200
30 Oct. 1921	99.586.242	18.302.663	11.938.400	4.501.600
30 Oct. 1920	53.807.493	17.945.359	34.435.700	21.291.000
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Bull. geo. voorsch. a/d. Staat
2 Nov. '22	5.533.264	1.897.967	287.980	***	23.900.000
26 Oct. '22	5.533.160	1.897.967	287.827	572.751	23.600.000
19 " '22	5.533.951	287.639	287.639	573.451	24.000.000
12 " '22	5.532.752	1.897.967	287.579	573.722	24.200.000
3 Nov. '21	5.523.892	1.948.367	278.610	613.741	25.500.000
4 Nov. '20	5.486.848	1.948.367	284.173	657.796	26.600.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljotten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
	2.642.191	30.989	2.096.716	36.847.669	2.207.991	19.848
2.152.620	31.721	2.109.554	36.693.634	2.109.259	60.289	
2.194.087	31.912	2.127.304	37.128.805	1.982.005	42.820	
2.229.935	32.088	2.143.404	37.418.442	2.062.449	20.695	
2.709.847	65.787	2.209.816	37.522.085	2.624.942	32.567	
3.660.129	452.967	2.049.763	39.645.897	3.636.194	30.094	
1.541.980	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleening van vorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Crt. partit.
2 Nov. '22	336.384	84.653	480.000	923.899	6.660.648	150.945
26 Oct. '22	336.493	84.653	480.000	819.431	6.543.145	71.712
19 " '22	336.286	84.653	480.000	876.170	6.524.478	60.225
12 " '22	336.448	84.653	480.000	933.164	6.542.912	130.524
3 Nov. '21	326.881	84.653	480.000	609.377	6.135.925	305.755
4 Nov. '20	349.981	84.653	480.000	731.176	5.817.955	1.065.404

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitenland		
18 Oct. '22	3.086.813	2.234.734	—	127.384	2.315.437
11 " '22	3.089.980	2.254.040	—	120.037	2.320.115
4 " '22	3.089.280	2.250.881	—	123.725	2.274.651
27 Sept. '22	3.076.943	2.212.449	—	126.184	2.243.384
19 Oct. '21	2.772.721	1.844.195	—	149.039	2.440.862
22 Oct. '20	1.994.611	1.363.663	80.441	162.659	3.356.199

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. ¹⁾	Algem. Dekking-perc. ²⁾
18 Oct. '22	767.914	1.956.107	106.327	72,3	75,2
11 " '22	771.406	1.922.225	106.271	72,8	75,7
4 " '22	669.654	1.877.697	106.220	74,4	77,4
27 Sept. '22	658.296	1.840.133	106.172	75,3	78,4
19 Oct. '21	1.384.076	1.717.698	103.034	66,7	70,3
22 Oct. '20	3.049.948	2.450.065	67.692	38,6	41,7

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opschbare schulden; F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposita
11 Oct. '22	787	11.118.446	1.440.372	14.936.787	3.579.652
4 " '22	786	11.051.308	1.396.780	14.878.697	3.584.586
27 Sept. '22	790	10.987.527	1.358.358	14.805.315	3.573.401
21 " '22	790	10.939.233	1.228.693	14.784.510	2.916.826
12 Oct. '21	809	11.602.099	1.243.802	13.485.257	2.942.400
15 Oct. '20	822	17.188.604	1.384.680	14.255.542	2.796.176

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 6 November 1922.

Het behoeft waarlijk geen verwondering te wekken, dat met het vooruitzicht op zoovele belangrijke beslissingen, die binnenkort genomen zullen worden, zoowel met betrekking tot politieke als tot financieele omstandigheden, de internationale beurzen gedurende de afgelopen week een vrij lusteloze houding aan den dag hebben gelegd, onder voorbehoud natuurlijk van enkele uitzonderingen, die hun exceptionaliteit dan echter ontleenen aan zeer bijzondere factoren. Hieromtrent zal in het vervolg van dit overzicht nog worden gesproken; over het algemeen lagen de beurzen evenwel onder den druk van de aanstaande verkiezingen in Groot-Brittannië, van de komende conferentie te Lausanne en van de bijeenkomst van de Commissie van Herstel te Berlijn.

Om met het laatste te beginnen zij hier reeds dadelijk geconstateerd, dat tot nu toe geen bepaalde resultaten zijn bereikt en dat de gehouden besprekingen ook niet doen vermoeden, dat werkelijk ingrijpende maatregelen tot stabilisatie van de markt genomen zullen kunnen worden. Naar het schijnt is de chaos te groot geworden, dan dat een korte bespreking, al moge die voorts ook gehouden worden tusschen de leidende figuren van het geldwezen, die thans eveneens te Berlijn bijeen zijn, weder orde op zaken zal kunnen stellen. In verband hiermede is het vertrouwen in de markt, zoowel in Duitschland zelf als in het buitenland, nog verder gedaald, zoodat de waarde van het Deutsche betaalmiddel opnieuw gevoelig terug is gelopen. Het behoeft geen betoog, dat deze omstandigheid een nieuwe geweldige hausse aan de Deutsche beurzen te voorschijn heeft geroepen, die zulk een ontzaglijke hoeveelheid orders en dus werk voor banken en commissiehuizen heeft medegebracht, dat het beursstelsel opnieuw onvoldoende is gebleken en men weder zijn toevlucht heeft moeten nemen tot het instellen van beursvacantiedagen. Voorloopig worden er slechts drie beursdagen per week gehouden; de stagnatie in het geregeld verloop der werkzaamheden is overigens in de hand gewerkt door het lijdelijk verzet der bankbeambten, die weigeren overwerk te verrichten, zoolang hun eisch van 75 pCt. toeslag op hun salarissen over de maand October niet is ingewilligd. Een en ander heeft echter het koersverloop aan de betreffende beurzen niet binnen de perken kunnen houden. Eenigen tijd geleden werd ook in deze kolommen melding gemaakt van het feit, dat de effectenbeurzen zich niet aan den lageren stand van de eigen valuta aanpaste; de oorzaak school toenmaals in de stroeve houding van de geldmarkt en in de voorkeur, die men aan de aankopen van vreemde deviezen gaf. Beide factoren hebben thans een verandering ondergaan: de geldmarkt is ruim geworden en de vrije handel in deviezen is niet meer mogelijk. Dientengevolge zoeken beleggers en speculanten een nieuw arbeidsveld te verkrijgen in binnenlandsche waarden, waarbij gewezen wordt op den koersachterstand, dien deze fondsen nog hebben in te halen met betrekking tot de divergentie ten aanzien van de waarde van de eigen valuta. In de afgelopen week is hierdoor dan ook een rijzing ontstaan, die niet minder dan fenomenaal is te noemen, doch die in zeer vele gevallen nog nauwelijks voldoende kan worden geacht om de beurswaarde van de diverse ondernemingen in overeenstemming te brengen met de werkelijke waarde van machines, emplacements, enz., uitgedrukt in gedeprecieerde marktenwaarde. Welke wijzigingen in het koerspeil hebben plaats gehad, moge hier met enkele voorbeelden worden geïllustreerd:

	3 October	27 October	3 November
Gelsenkirchen	3350 pCt.	6750 pCt.	24000 pCt.
Phönix	4050 "	6800 "	17500 "
Badische Anilin	1770 "	3550 "	9500 "
Scheideanstalt	1750 "	3000 "	7500 "
A.E.G.	895 "	1980 "	5300 "
Deutsche Bank	660 "	2500 "	3750 "

Zonder eenigen twijfel echter hebben hier ook invloeden uit het buitenland medegewerkt, hetgeen gemakkelijk kan worden aangetoond door het feit, dat, waar alle vaste-rente gevende Deutsche obligaties vrijwel onveranderd zijn gebleven, de 3 pCt. Rijksleening van 3 October tot 3 November is gestegen van 390 tot 1025 pCt. Deze leening toch is te Amsterdam, Londen en Brussel genoteerd en is hierdoor in het buitenland meer bekend geworden. Eerst in de allerlaatste dagen is er ook een opgaande beweging in de overige obligatiesoorten op te merken geweest.

De beurs te Londen, die niet door zulke buitengewone omstandigheden werd beïnvloed, heeft een ongeanimeerd verloop gehad, zonder dat nochtans de houding bepaald flauw kon worden genoemd. Dit zou dan ook onlogisch zijn, gezien de verwachtingen, die men in Citykrin-

gen koestert aangaande de overwinning van de conservatieve partijen bij de aanstaande verkiezingen. Toch is men er zich te goed van bewust, dat iedere verkiezing nog verrassingen kan baren. Bovendien ziet men met eenige bezorgdheid de ontwikkeling der dingen in het Oosten van Europa; men is vrij algemeen van meening, dat de aanstaande conferentie van Lausanne slechts een tijdelijke oplossing zal kunnen brengen. Voorts heeft de Fascistische beweging in Italië eenige onrust verwekt, niet om het streven der Fascisten zelf, doch om de complicaties, die hieruit voor de buitenlandsche politiek kunnen ontstaan. Aan den anderen kant heeft de gemakkelijke houding der geldmarkt veel onrust weggenomen. Die houding is te opvallender na de betaling van den eersten rentetermijn aan de Vereenigde Staten op de in dat land opgenomen gelden. Weliswaar zijn de deposito's bij de Bank of England eenigszins verminderd, doch niet in die mate, dat hieruit eenige vrees voor een stroeve geldmarkt zou behoeven te ontstaan.

De markt te Parijs daarentegen heeft alle teekenen van een „valuta-hausse” getoond, ten gevolge van de daling van den Franschen franc. Gedurende enkele dagen is deze reactie tot staan gekomen en heeft zij zelfs plaats gemaakt voor een hernieuwde rijzing, doch lang kon deze beweging zich niet doorzetten. Omtrent de oorzaken der francsdaling is hier ter plaatse reeds vroeger een en ander gezegd; thans zij slechts volstaan met de mededeeling, dat de beurs te Parijs de gevolgen in versterkte mate heeft ondervonden gedurende de juist achter ons liggende week. Op een internationaal fonds als aandeelen Royal Dutch heeft dit een zooveel sterker uitwerking gehad daar dit papier, doordat het op verschillende buitenlandsche beurzen wordt verhandeld, in rangorde dadelijk na de buitenlandsche deviezen zelf komt. Hoewel echter de waarde in francs stijgt, is de omrekening in vreemde munt zoodanig, dat het fonds aan de buitenlandsche beurzen eerder lager wordt genoteerd, of hoogstens dezelfde waarde kan blijven behouden.

Te New York is de opgewekte tendens gedurende enkele dagen door een depressie onderbroken geworden. Waar deze echter niet anders dan winstnemingen ten grondslag had, heeft de hausse al spoedig weer terrein kunnen winnen.

Te o zent is de markt over het algemeen weer in reactie geweest; naar het schijnt is het vertrouwen van het publiek in een opleving van onze economische verhoudingen nog niet zoo sterk, dat het bestand is tegen de dreigende wolken, die van alle kanten aan den politieken horizon opkomen. Het eerste gevolg hiervan is weer geweest het verlaten van de aandelenmarkt en een terugkeer tot de afdeling der zuivere beleggingswaarden, waardoor deze over het algemeen, inclusief onze inheemsche staatsobligaties, kleine avances konden behalen. Aan den anderen kant echter is de markt voor buitenlandsche staatsfondsen zoo goed als verlaten; hierin volgt men dan ook vrijwel steeds de richting, die het buitenland aangeeft. Zeer goed is dit te bemerken geweest in Braziliaansche waarden, die, indien zij al verhandeld werden, meerendeels lagere noteringen te aanschouwen gaven, in navolging van Londen.

	30 Oct.	3 Nov.	6 Nov.	Rijzing of daling.
6 % Nederland 1922	98 ¹ / ₁₆	98 ³ / ₄	99	+ ¹⁵ / ₁₆
5 % " " 1918	87 ¹ / ₄	88 ³ / ₈	88 ⁷ / ₁₆	+ ¹ / ₁₆
4 1/2 % " " 1916	87 ⁵ / ₈	87 ¹⁵ / ₁₆	87 ⁹ / ₁₆	- ² / ₁₆
4 % " " 1916	80 ¹ / ₄	80 ³ / ₄	80 ³ / ₄	+ ¹ / ₂
3 1/2 % " "	71	72 ¹ / ₄	73	+ 2
3 % " "	61 ³ / ₈	62 ² / ₈	62 ² / ₈	+ 1
2 1/2 % Cert. N. W. S.	52	53 ¹ / ₄	53	+ 1
7 % Oost-Indië 1921	100 ⁷ / ₈	101 ¹ / ₂	100 ⁹ / ₁₆	- ⁵ / ₁₆
6 % " " 1919	96 ¹ / ₁₆	95 ⁵ / ₁₆	96	- ¹ / ₁₆
5 % " " 1915	93	93	92 ⁷ / ₈	- ¹ / ₈
4 % Oostenr. Kronenrente	3	—	—	—
5 % Rusland 1906	4 ¹ / ₄	4	4 ¹ / ₄	—
4 % Rusl. bij Hope & Co.	5 ¹ / ₁₆	5 ³ / ₈	—	+ ⁵ / ₁₆
4 % Japan 1899	65 ¹ / ₂	—	—	—
5 % Brazilië 1895	49 ¹ / ₄	—	48 ¹ / ₁₆	- ¹ / ₁₆
8 % San Paulo 1921	92 ⁷ / ₈	—	—	—
6 % Amsterdam 1920.....	100 ¹ / ₄	—	100 ¹ / ₄	—
7 % Rotterdam 1920.....	102 ¹ / ₄	101 ¹⁵ / ₁₆	102	- ¹ / ₄

Op de aandelenmarkt heeft de reactie in aandelen Amsterdamse Bank de aandacht getrokken, volgende op het bericht, dat de directie zich genoodzaakt heeft gezien een aantal beamten te ontslaan en voor de overblijvenden een salarisvermindering in te voeren. Logisch had dit besluit tot een koersverbetering moeten leiden; de ongemotiveerde houding is dan ook spoedig prijsgegeven, ten gevolge waarvan het aandeel weder tot hogere prijzen uit de markt werd genomen.

De suikermarkt was ongeanimeerd, ondanks de gunstige berichten, die van de markt voor het product binnenkomen.

Alleen aandelen Nederlandsch-Indische Handelsbank en Koloniale Bank konden zich vrij goed handhaven.

Omtrent de oorzaken der daling op de *petroleummarkt* werd hierboven reeds gesproken; de reactie verkreeg natuurlijk den grootsten omvang in aandelen Koninklijke Petroleum Mij., hoewel ook de overige soorten werden affecteerd.

Daarentegen waren *thee-aandeelen* ongewoon levendig en ontstond er voor deze fondsen omvangrijke vraag in verband met de sterk verbeterde statistische positie van het artikel en de hogere prijzen op de jongste veilingen behaald. In nauw verband hiermede stond de voortgezette hausse voor *rubberwaarden*, die van dezelfde omstandigheden kunnen profiteren. In de allerlaatste dagen echter is in beide afdelingen een reactie op te merken geweest, die voor *thee-aandeelen* groter verhoudingen heeft aangenomen, in verband met het minder courante dier aandelen.

	30 Oct.	3 Nov.	6 Nov.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	127	127	128 ³ / ₄	+ 1 ³ / ₄
Incasso Bank	97 ³ / ₄	97 ³ / ₄	—	—
Koloniale Bank	129 ³ / ₄	128	131 ¹ / ₈	+ 1 ³ / ₈
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	136 ¹ / ₂	135 ¹ / ₂	133 ¹ / ₂	— 3
Rotterd. Bankvereniging...	95	93 ¹ / ₂	94	— 1
Amst. Superfosfaatfabriek..	40 ¹ / ₈	37 ¹ / ₂	37	— 3 ¹ / ₈
Van Berkel's Patent	39 ³ / ₄	38 ³ / ₄	37 ³ / ₄	— 2
Gouda Kaarsen	80 ¹ / ₂	75 ³ / ₄	79	— 1 ¹ / ₂
Holl. Draad- en Kabelfabriek	79	77 ¹ / ₂	75 ¹ / ₄	— 3 ³ / ₄
Jurgens' Ver. Fabr. gew. aand.	38 ¹ / ₂	38 ¹ / ₈	38 ³ / ₄	+ 1 ¹ / ₄
" " " pr. aand.	57 ¹ / ₂	57	58 ¹ / ₂	+ 1
Leerdam Glasfabrieken	47 ³ / ₄	46 ¹ / ₂	45	— 2 ³ / ₄
Philips' Gloeilampenfabriek	245	251 ¹ / ₂	249 ³ / ₄	+ 4 ³ / ₄
Vereenigde Blikfabrieken...	95	96	96 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₂
Vereen. Chemische Fabrieken	39	—	—	—
Compania Mercantil Argent.	38 ³ / ₈	36 ¹ / ₄	35 ¹ / ₂	— 2 ⁷ / ₈
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	159	157 ¹ / ₂	156 ⁵ / ₈	— 2 ³ / ₈
Handelsver. Amsterdam.....	365	356 ¹ / ₂	355 ¹ / ₄	— 9 ³ / ₄
Handelsverg. Reis & Co.....	29	—	26	+ 3
Int. Crediet- en Handelsverg.	—	—	—	—
Rotterdam	166	159 ¹ / ₂	158	— 8
Linde Teves & Stokvis	75	71 ¹ / ₂	72 ¹ / ₂	— 2 ¹ / ₂
Tels & Co's Handel-Mij.....	9 ³ / ₄	9 ¹ / ₄	8 ¹ / ₂	— 1 ¹ / ₄
Redjang Lebong Mijab.-Mij.	103 ¹ / ₂	—	96	— 7 ¹ / ₂
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	133 ³ / ₁₆	129 ³ / ₄	128 ⁷ / ₈	— 4 ⁵ / ₁₆
Kon. Petroleum-Mij.	434 ¹ / ₂	423	418 ¹ / ₄	— 16 ¹ / ₄
Orion Petroleum-Mij.....	—	—	—	—
Afgest. Aand.	39 ¹ / ₄	37 ¹ / ₂	38 ³ / ₈	— 7 ₈
Steaua Romana Petroleum	—	—	—	—
Mij. ... Afgest. Aand.	33 ¹ / ₄	—	—	—
Amsterdam-Rubber-Mij.....	110	110 ¹ / ₄	107 ³ / ₄	— 2 ¹ / ₄
Nederl.-Rubber-Mij.	58 ³ / ₄	58 ¹ / ₂	57 ¹ / ₄	— 1 ¹ / ₂
Oost-Java-Rubber-Mij.	162 ¹ / ₂	156 ¹ / ₂	159 ¹ / ₂	— 3
Deli-Batavia Tabak Mij. ...	269 ¹ / ₂	270 ³ / ₄	271 ³ / ₄	+ 2 ¹ / ₄
Deli-Maatschappij	222	216 ¹ / ₄	214 ¹ / ₄	— 7 ³ / ₄
Senembah-Maatschappij ...	307	300 ³ / ₄	299 ¹ / ₄	— 7 ³ / ₄

Tabakswaarden waren zeer ongeanimeerd gestemd, zonder eenige aanwijsbare reden; deze markt volgt echter steeds op bijzonder markante wijze de algemeene houding van de beurs.

Ook voor *scheepvaartwaarden* is een hernieuwde, doch niet groote reactie ingetreden. Eensdeels was deze een gevolg van het feit, dat ondanks iets grooter vrachtgelegenheid voor sommige ondernemingen, directe winsten nog niet worden gerealiseerd, anderdeels werd de daling in de hand gewerkt door hardnekkig volgehouden geruchten omtrent een reorganisatie, die bij de Koninklijke Hollandsche Lloyd aanstaande zou zijn. De directie heeft deze geruchten weliswaar onmiddellijk gedementeerd, doch de beurs bleef in haar scepticisme volharden.

	30 Oct.	3 Nov.	6 Nov.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	124	120 ¹ / ₄	120	— 4
" " „gem.eig.	107 ¹ / ₄	105	103 ¹ / ₂	— 3 ³ / ₄
Hollandsche Stoomboot-Mij.	29	27 ¹ / ₂	28	— 1
Java-China-Japan-Lijn	74	73	71 ¹ / ₄	— 2 ³ / ₄
Kon. Hollandsche Lloyd ...	18 ¹ / ₂	17 ³ / ₁₆	17 ⁵ / ₁₆	— 1 ³ / ₁₆
Kon. Ned. Stoomb.-Mij.	62 ¹ / ₂	61 ¹ / ₄	60	— 2 ¹ / ₂
Konink. Paketvaart-Mij. ...	85 ¹ / ₂	85	84 ¹ / ₂	— 1
Maatschappij Zeevaart	64	—	—	—
Nederl. Scheepvaart-Unie...	94 ¹ / ₂	94 ¹ / ₂	94 ¹ / ₂	—
Nievelt Goudriaan	108	102	103 ¹ / ₄	— 4 ³ / ₄
Rotterdamsche Lloyd.....	120 ¹ / ₂	119	120	— 1 ₂
Stoomv.-Mij. „Nederland” ...	130	127 ¹ / ₂	128 ¹ / ₂	— 1 ¹ / ₂
" " „Noordzee” ...	34	33 ³ / ₈	—	— 5 ₈

De *Amerikaansche afdeling* volgde zeer nauwkeurig de fluctuaties van Wallstreet, met het gevolg, dat, hoewel het einde der berichtperiode nadeelige verschillen te aanschou-

wen heeft gegeven, de koersverliezen per saldo toch niet al te groot zijn geworden.

	30 Oct.	3 Nov.	6 Nov.	Rijzing of daling.
Americ. Smelting & Refining	60 ⁵ / ₈	57 ¹ / ₂	59 ³ / ₈	— 1 ¹ / ₄
Anaconda Copper	102 ¹ / ₂	99 ⁷ / ₈	102 ¹ / ₁₆	— 7 ¹ / ₁₆
Studebaker Corp.	136	132 ⁷ / ₈	130 ³ / ₄	— 5 ¹ / ₄
Un. States Steel Corp.	111	109 ³ / ₄	109	— 2
Atchison Topeka.....	110	—	—	—
Erie	15 ¹ / ₄	14 ⁵ / ₈	14 ¹ / ₈	— 1 ¹ / ₈
Southern Pacific.....	98 ¹ / ₄	—	97 ¹ / ₄	— 1
Union Pacific	153 ¹ / ₂	—	—	—
Int. Merc. Marine orig. gew.	14	13 ⁷ / ₈	13 ¹ / ₂	— 1 ₈
" " " " pref.	57	54 ³ / ₄	54 ¹ / ₂	— 2 ¹ / ₂

De *geldmarkt* was kalm; prolongatie doorgaans 4 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

Tarwe. Grote fluctuaties kwamen in de laatste week niet voor. De stemming was op verschillende dagen traag in de Europeesche markten, maar de verwachting, dat ook in Amerika een flauwere stemming zou volgen, is niet verwezenlijkt. De berichten omtrent den nieuwen oogst van wintertarwe in de Vereenigde Staten zijn niet gunstig. Ten gevolge van voortdurende droogte wordt verwacht, dat het oogstbericht van Washington een lage stand zal aanwijzen. De toestand in Montreal is aanzienlijk verbeterd, een groot aantal booten werd gecharterd van die haven om nog juist, voor de haven wegens ijs sluit, een groote hoeveelheid tarwe naar Europa te vervoeren.

De wereldverschepingen waren klein, vooral omdat er aanzienlijk minder naar Italië werd afgeladen. Men mag evenwel spoedig wederom belangrijke verschepingen naar dat land verwachten, aangezien er vele booten met destinatie Italië bevracht werden. Wat de oogstberichten van andere landen buiten Europa aangaat, Argentinië verwacht nog steeds een grooten oogst, maar de berichten van Australië zijn zeer tegenstrijdig. Zeker is het, dat de opbrengst aanzienlijk lager gesteld zal moeten worden dan men aanvankelijk geschat had.

Of het overschot aan tarwe zoo ruim zal zijn als men gerekend had, hangt af of Europa voldoende koopkracht zal hebben. Nog steeds blijft Duitsland uit de markt, alleen wordt er vrij regelmatig buitenlandsche rogge gekocht.

Maïs blijft in Noord-Amerika eveneens vast gestemd, maar La Plata toont steeds meer aandrang tot verkoopen, waardoor de prijzen zich daar in dalende richting bewegen. In de meeste Europeesche markten wordt de belangstelling daardoor meer tot de Argentijnsche soort getrokken, waar echter tegenover staat, dat de Belgische en Fransche markten, die zeer belangrijk voor dit artikel zijn, wegens de abnormale daling der valuta geheel gedeseorganiseerd zijn. Deze valutadaling beïnvloedt eveneens in sterke mate Donau-gerst, waarvan de prijs dientengevolge in verhouding tot maïs niet duur is.

Haver blijft goed gevraagd in verschillende Europeesche landen, daar zoowel kwaliteit als opbrengst van den Europeeschen oogst onvoldoende zijn.

Lijnzaad. De berichten uit Argentinië blijven zeer gunstig en aangezien de vraag in Europa gering is, zijn de prijzen niet onbelangrijk teruggelopen.

Amerika blijft regelmatig Argentijnsch lijnzaad betrekken, maar aangezien de ogstbeweging ten gevolge van beter binnenlandsch vervoer in Amerika en Canada is toegenomen, zijn de orders niet meer zoo urgent.

Markten in Nederland. De meelfabrikanten gaan voort met loco en stoomende partijen tarwe te koopen. Daar het aanbod evenwel gering is, gaat er weinig om. Op aflading komen slechts zeer weinig zaken tot stand.

Maïs daalde scherp in prijs, ten gevolge van zeer grootte aanvoeren van mixedmaïs, doch de vraag bleef goed, zoodat er een vrij levendige handel bleef bestaan. La Platamaïs was flauw gestemd ten gevolge van sterken aandrang tot verkoopen van afladers. Gerst kalm, met weinig zaken. Haver vast, met meer belangstelling. Lijnzaad zeer stil, daar de olieprijsen nieuwe zaken onmogelijk maken.

Zie voor den staat volgende pagina.

SUIKER.

Over de verschillende suikermarkten valt deze week zeer weinig mede te deelen. De noteringen in Amerika voor Spot Centrifugals bleven onveranderd, terwijl de prijzen voor suiker op termijn na eenige fluctuatie aan het einde der week op vrijwel hetzelfde niveau stonden als aan het

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Dec.	Mais Dec.	Haver Dec.	Tarwe Dec.	Mais Dec.	Lijnzaad Dec.
4 Nov. '22	115 ¹ / ₂	68 ¹ / ₄	42 ¹ / ₂	11,90	7,75	17,90
28 Oct. '22	114 ¹ / ₂	67	41 ¹ / ₂	12,—	7,90	18,65
4 Nov. '21	101	46 ¹ / ₈	31 ¹ / ₄	12,35	7,45	17,10 ¹
4 Nov. '20	206 ¹ / ₂	82 ³ / ₈	53 ³ / ₈	19,45 ³	9,20	22,75 ¹
4 Nov. '19	224	136 ¹ / ₂	72 ³ / ₄	14,10	7,40	26,10 ¹
20 Juli '14	82	56 ³ / ₈	36 ¹ / ₂	9,40	5,38	13,70

¹) per November ²) Februari.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	6 Nov. 1922	30 Oct. 1922	7 Nov. 1921
Tarwe*	14,50	14,50	12,50
Rogge (No. 2 Western) ¹)	11,60	11,—	11,—
Mais (La Plata)	194,—	204,—	176,—
Gerst (48 lb. malting) .. ²)	198,—	204,—	205,—
Haver (38 lb. white cl.) .. ¹)	11,25	11,50	10,50
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ¹)	14,50	14,50	15,75
Lijnzaad (La Plata) ³)	427,—	428,—	344,—

¹) p. 100 K.G. ²) p. 2000 K.G. ³) per 1960 K.G.
*) Nr. 2 Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	29 Oct./4 Nov. 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdvak 1921	29 Oct./4 Nov. 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdvak 1921	1922	1921
Tarwe	18.333	975.879	1.328.004	—	30.124	37.502	1.006.003	1.365.506
Rogge	11.038	286.272	140.826	—	—	542	286.272	131.368
Boekweit	—	9.663	6.801	—	—	576	9.663	7.377
Mais	35.219	809.804	859.041	—	82.151	86.576	891.955	945.617
Gerst	2.237	122.813	215.012	—	3.597	8.549	126.410	223.561
Haver	145	93.940	68.789	—	50	3.925	93.990	72.714
Lijnzaad	1.353	158.534	132.694	—	70.055	105.735	228.589	238.429
Lijnkoek	4.556	104.457	95.161	—	1.547	28.823	106.004	123.984
Tarwemeel	2.978	51.628	49.157	—	5.338	2.787	56.966	51.944
Andere meelsoorten	—	8.837	36.537	—	2.615	1.950	11.452	38.487

begin der week nl.: d.c. 3,67 voor December, d.c. 3,20 voor Maart, 3,33 voor Mei en 3,47 voor Juni-levering (slotnoteringen).

De laatste Cuba-statistiek luidt als volgt:

	1922	1921	1920
	tons	tons	tons
Weekontv. tot 28 Oct.	20.000	7.000	8.191
Tot. ontv. 1 Jan.-28 Oct. ..	3.840.000	3.254.860	3.542.011
Werkende fabrieken	—	1	—
Weekexp. tot 28 Oct.	51.000	18.000	21.183
Tot. exp. 1 Jan.-28 Oct. ..	3.593.000	2.102.740	3.534.315
Tot. voorr. op 28 Oct.	223.000	1.150.000	293.674

Op Java bleef de markt kalm, doch vast gestemd. Uit de 1e-hand werd deze week nog een en ander in nieuwen oogst suiker afgedaan, zoodat de totale verkoopen hier- van door de V. J. S. P. thans ruim 6.000.000 picols be- dragen. Ook de 2e-hand bleef vast gestemd voor suiker van dit jaar, hoewel geen belangrijke zaken tot stand kwa- men en de afdoeningen prijzen te zien gaven voor Supe- rieur van ongeveer f 12,50 tot f 13,— e.k., naar gelang van den tijd van levering.

Hier te lande bleef de markt deze week ook kalm. In den aanvang werd eenige kooplust getoond, doch deze verlaauwde weder zeer spoedig, zoodat de markt vrijwel onveranderd sloot met prijzen van ongeveer f 21,62¹/₂ voor November, f 21¹/₄ voor December en f 22,37¹/₂ voor Maart. De omzet bedroeg ongeveer 1000 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amster- dam per Nov.	Londen			New York 96 p.Ct. Centri- fugals
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per Novemb./December	Amer. Gra- nulated c.t.f. November	
31 Oct. '22	f 22 ¹ / ₂	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
24 " '22	22 ⁷ / ₁₆	56/9	18/6	23/6	5,53
31 Oct. '21	20 ³ / ₄	55/6	17/6	21/3	4,11/4,06
31 Oct. '20	—	100/—	46/6	—	8,03
4 Juli '14	11 ¹³ / ₃₂	18/—	—	—	3,26

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	4 Nov. '22	28 Oct. '22	21 Oct. '22	4 Nov. '21	4 Nov. '20
New York voor Middling ..	25,60 c	24,30 c	23,95 c	18,80 c	21,85 c
New Orleans voor Middling	24,50 c	23,25 c	23,12 c	18,25 c	20,50 c
Liverpool voor Fy Middling	14,66 d ¹	14,29 d ²	13,65 d ³	12,51 d	17,47 d

¹) 3 Nov. '22. ²) 27 Oct. '22. ³) 20 Oct. '22.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen)

	1 Aug. '22 tot 4 Nov. '22	Overeenkomstige perioden	
		1920—21	1919—20
Ontvangsten Gulf-Havens..	2507	1714	1445
" Atlant.Havens	435	635	361
Uitvoer naar Gr. Britannië	490	437	464
" " 't Vasteland.	1047	1342	691
" " Japan etc...	—	—	—
Voorraden in duizendtallen	4 Nov. '22	4 Nov. '21	4 Nov. '20

Amerik. havens.....	1102	1569	1164
Binnenland.....	1345	1417	1200
New York	—	122	23
New Orleans	—	453	323
Liverpool	588	830	828

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 1 November 1922.

De stijging van de prijzen van Amerikaansche katoen heeft met kleine tusschenpoozen tot eind October aangehouden, toen Middling American in Liverpool precies 2 d. per lb. duurder was dan in het begin van de maand. Wel ziet men in den regel tegen het eind der maand hogere prijzen, doch zaken in de Amerikaansche katoenindustrie gaan zoo goed, dat het voor speculanten niet moeilijk was deze hausse door te voeren, en men verwacht te Liverpool een vastere markt, terwijl enkelen reeds over katoenprijzen van 15 d. spreken. Of dit werkelijk het geval zal worden is nog hoogst onzeker, daar in de marktpositie in Engeland geen aanleiding is tot hogere prijzen. Het derde Ginners-rapport, dat verleden week gepubliceerd werd gaf het aantal geginde balen tot 17 October aan met 6.962.000 balen tegen 5.497.000 balen verleden jaar. Niettegenstaande deze groote cijfers is katoen sedert opnieuw een half penny gestegen, daar men beweert, dat het grootste gedeelte van den oogst thans gegind is en de volgende cijfers een vermindering zullen aantoonen. Egyptische katoen is niet gestegen, niet-tegenstaande de hogere prijzen voor Amerikaansche katoen.

Spinners ondervinden groote moeilijkheden om voor garens hogere prijzen te krijgen. Noteeringen zijn weliswaar vaster en behalve voor kleine partijtjes is de vraag zeer gering, zoowel voor binnenland als voor export. Terwijl de prijzen hier te lande hooger zijn, zijn de overzeesche biedingen over het algemeen lager, zoodat het verschil tusschen vraagprijzen en biedingen zelfs grooter is geworden en men ook niet kan spreken van ernstige offertes. Van China hoort men absoluut niets, terwijl er alleen eenige vraag schijnt te bestaan naar de fijnere nummers voor de naaigarenfabrieken. Over het algemeen zijn alle prijzen zeer verliesgevend.

Prijzen voor manufacturen worden wel iets vaster, daar zowel garens als katoen veel duurder zijn en fabrikanten dus wel hooger moeten noteeren. Door deze vastere prijzen is de belangstelling van de overzeesche markten wel iets beter en schijnt vooral Calcutta de meeste aanvragen te zenden. De biedingen zijn echter in de meeste gevallen te laag, daar men ook nog niet veel vertrouwen heeft in de thans vigeërende hooge prijzen. Hoewel er dan ook meer belangstelling bestaat dan eenige weken geleden zijn er over het algemeen toch weinig zaken afgesloten en blijkt hieruit wel, dat men op de overzeesche markten nog steeds met zeer groote voorzichtigheid opereert.

25 Oct. 1 Nov. Oost. koersen. 24 Oct. 31 Oct.

Liverpoolnoteeringen T.T. op Indië $1\frac{3}{8}$ $1\frac{3}{8}$
 F.G.F. Sakellaridis 17,75 17,75 T.T. op Hongkong $2\frac{5}{8}$ $2\frac{5}{8}$
 G.F. No. 1 Oomra 9,20 9,20 T.T. op Shanghai. $3\frac{3}{4}$ $3\frac{3}{4}$

KOFFIE

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp, Leonard Jacobson & Zonen en G. Bijdendijk).
 Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
4 Nov. 1922	1.654.000	18.100	2.133.000	23.500	$6\frac{3}{8}$
28 Oct. 1922	1.663.000	18.250	2.266.000	23.600	$6\frac{1}{4}$
21 „ 1922	1.676.000	18.100	2.306.000	23.500	$6\frac{1}{8}$
4 Nov. 1921	1.785.000	12.600	2.937.000	15.500	$8\frac{1}{8}$

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
4 Nov. 1922....	61.000	1.265.000	122.000	2.561.000
4 Nov. 1921....	78.000	1.648.000	121.000	3.111.000

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 November 1922 in duizenden balen:

	1922	1921	1920	1919	1918
Voorraad in Europa ..	2.235	1.747	2.036	2.416	942
Stoomend (Brazilië ..	748	522	888	483	194
n. Europa (Oost-Indië ..	13	40	—	60	?
	2.996	2.309	2.924	2.959	1.136
Voorraad Ver. Staten	839	1.203	2.017	1.540	1.482
Stoomend } naar } Ver. Staten }	Brazilië .. 710	772	360	638	380
	4.545	4.284	5.301	5.137	2.998
Voorraad in Rio	1.667	1.744	420	478	895
„ „ Santos ..	2.164	2.882	2.305	4.851	7.475
„ „ Bahia ..	16	40	27	28	61
Totaal.....	8.392	8.950	8.053	10.494	11.429
Op 1 October.....	8.481	8.991	7.982	10.418	11.277
Op 1 Juli	8.639	8.700	6.750	10.336	11.702

RUBBER.

De markt was kalm in de afgelopen week en prijzen vertoonden eenige neiging tot dalen. Tegen het eind der week herstelden prijzen zich echter weder. Noteeringen zijn echter min of meer nominaal, aangezien er zeer weinig omgaat.

De slotnoteeringen zijn:

		einde vooraangaande week:
Prima Crêpe November	62	ct. 63 ct.
„ „ December ..	$62\frac{1}{2}$	„ $62\frac{1}{2}$ „
„ „ Jan./Maart	$63\frac{1}{2}$ -64	„ $63\frac{1}{2}$ „
Smoked Sheets November	64	„ $63\frac{1}{2}$ „
„ „ December	$64\frac{1}{2}$	„ $64\frac{1}{2}$ „
„ „ Jan./Maart	$64\frac{1}{2}$ -65 $\frac{1}{2}$	„ 65 „

6 November 1922

COPRA.

De markt was deze week zeer vast gestemd. In het begin van de week werd veel opgenomen door consumenten, doch toen later de prijzen sterk opliepen, trokken fabrikanten zich meer terug. De hausse ging geheel van Londen uit.

De noteeringen zijn:

Java f.m.s. stoomend f 28,12 $\frac{1}{2}$
 „ „ November/Januari „ 28,25

6 November 1922.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	IJzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
6 Nov. 1922	nom.	63.7/6	197.10/-	26.-/-	37.15/-
30 Oct. 1922	nom.	63.2/6	184.10/-	26.10/-	37.-/-
23 „ 1922..	nom.	62.10/-	173.5/-	25.10/-	35.17/6
16 „ 1922..	nom.	62.15/-	169.-/-	25.10/-	33.15/-
7 Nov. 1921..	nom.	65.17/6	158.10/-	23.15/-	25.17/6
20 Juli 1914..	51/4	16.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.**SCHEEPVAART.****GRÁAN.**

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
30 Oct.-4 Nov. 1922	—	—	12 c. 1	3/-	26/6	26/6
23-28 Oct. 1922	—	—	13 c. 1	3/-	26/-	26/-
31 Oct.-5 Nov. 1921	—	—	4/-	4/-	20/-	20/-
1-6 Nov. 1920	—	—	13/6	13/6	85/-	85/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 $\frac{1}{4}$	1/11 $\frac{1}{4}$	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Gothenburg
30 Oct.-4 Nov. '22	7/10 $\frac{1}{2}$	11/10	13/-	14/11 $\frac{1}{2}$	5/6	8/-
23-28 Oct. '22	7/7	12/-	13/9	14/5	5/4	8/-
31 Oct.-5 Nov. '21	7/6	13/-	15/-	21/-	5/6	8/3
1-6 Nov. '20	25/-	30/-	37/6	40/-	—	—
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d.w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
30 Oct.-4 Nov. 1922..	26/-	26/6	30/-	32/-
23-28 October .. 1922..	24/3	25/6	30/-	32/-
31 Oct.-5 Nov. 1921..	27/6	—	—	38/6
1-6 November 1920..	77/6	110/-	—	100/-
Juli 1914..	14/6	16/3	25/-	22/3

¹⁾ Amer. cents p. 100 lbs.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.
 Overige noteeringen per ton van 1015 KG.

INKLARINGEN.**DELFSIJL.**

Landen van herkomst	September 1922		September 1921	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	2	2.688	2	117
Groot-Brittannië	6	3.593	3	1.663
Duitschland	3	838	10	910
Zweden	19	3.848	12	2.256
Rusland-Oostz.h.	—	—	3	2.261
Finland.....	6	1.769	8	3.213
België	—	—	2	612
Frankrijk	—	—	1	1.329
Rusl.-Witte Zee.	2	2.737	—	—
Totaal	38	15.473	41	12.360
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	19	9.082	9	1.309
Britsche	1	266	1	601
Duitsche	10	2.692	19	4.881
Noorsche	1	1.729	1	639
Zweedsche.....	5	804	6	1.061
Deensche	1	169	3	2.646
Lettlandsche....	1	731	2	1.223
Totaal	38	15.473	41	12.360

(A. van Dijk).

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf

ROTTERDAM

Scheepsbouw en Machinefabriek

Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang
Vier droogdokken met lichtvermogen tot 46000 ton

Dwarshelling

Drijvende kranen met lichtvermogen tot 120 ton

Telefoon: 7303 en 7304

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam

**Nederlandsche Gist-
en Spiritusfabriek**
DELFT

ARTIKELEN:

Gist
Brandspiritus
Zuivere spiritus
Foazelolie
Amyl-alcohol
Aether Sulfuricus
Narcose æther
Kurken en
Gedroogde Spoeling

DE HAAS

BRANDKASTEN

*Onze Brandkasten zijn volkomen
VALVRIJ;
de rompen worden n.l. uit één staal-
plaat 12-kantig koud gebogen.*

ROTTERDAM

DELFT
J.C. GOUDRIAAN'S
INDUSTRIE-EN EXPORT-MIJ

Motorlocomotieven
Transportwagens
voor alle doeleinden

AANLEG VAN
FABRIEKSSPOOR

- SPOORWEGMATERIEEL -

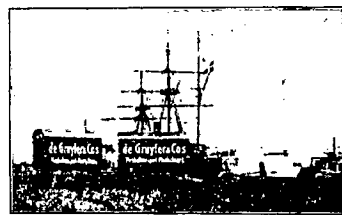
**DE ALGEMEENE
SPAARVERZEKERING**

Opgericht 1907

's-Gravenhage
Anna van Saxenplein 3

**KONINKLIJKE
MEUBELTRANSPORT-MIJ.**
DE GRUIJTER & Co.
DEN HAAG
AMSTERDAM ARNHEM

Bergplaatsen voor inboedels
Opslag van Reisbagage
Verpakking van Kunstvoorwerpen

KONINKLIJKE STEARINE KAARSENFABRIEK GOUDA

GOUDA

GOUDA KAARSEN — NACHT-, THEE- EN SCHEMERLICHT
STEARINE — KAARSENPIJT — OLEÏNE
CHEMISCH ZUIVERE EN ALLE ANDERE SOORTEN GLYCERINE